

UDKAST

Forslag

til

Lov om udvikling og anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger i den offentlige forvaltning

Anvendelsesområde og definitioner

§ 1. Denne lov gælder for alle dele af den offentlige forvaltning, jf. forvaltningslovens § 1, stk. 1.

Stk. 2. I overensstemmelse med forvaltningslovens § 1, stk. 2, gælder denne lov desuden for al virksomhed, der udøves af

1) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og

2) selvejende institutioner, foreninger, fonde, m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Stk. 3. Denne lov gælder desuden for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., efter anden lovgivning og regler i overensstemmelse med forvaltningslovens § 1, stk. 3.

§ 2. I denne lov forstås ved:

1) AI-system: et maskinbaseret system, som er udformet med henblik på at fungere med en varierende grad af autonomi, og som efter idriftsættelsen kan udvise en tilpasningsevne, og som til eksplicitte eller implicitte mål af det input, det modtager, udleder, hvordan det kan generere output såsom forudsigelser, indhold, anbefalinger eller beslutninger, som kan påvirke fysiske eller virtuelle miljøer.

2) Personoplysninger: enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person ("den registrerede"); ved identificerbar fysisk person forstås en fysisk person, der direkte eller indirekte kan identificeres, navnlig ved en identifikator som f.eks. et navn, et identifikationsnummer, lokaliseringsdata, en onlineidentifikator eller et eller flere elementer, der er særlige for denne fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet.

3) Behandling: enhver aktivitet eller række af aktiviteter — med eller uden brug af automatisk behandling — som personoplysninger eller en samling af personoplysninger gøres til genstand for, f.eks. indsamling, registrering, organisering, systematisering, opbevaring, tilpasning eller ændring,

genfinding, søgning, brug, videregivelse ved transmission, formidling eller enhver anden form for overladelse, sammenstilling eller samkøring, begrænsning, sletning eller tilintetgørelse.

4) Beslutningsstøtte: enhver form for forslag eller anbefaling til afgørelser eller tiltag overfor den registrerede, som er genereret af et AI-system, og som en fysisk person inddrager i den samlede faglige vurdering, som ligger til grund for afgørelsen eller tiltaget, uden at AI-systemet selv træffer afgørelse eller iværksætter tiltaget.

5) Udvikling: enhver aktivitet der bidrager til udviklingen af et AI-system, herunder skabelse, træning, afprøvning og validering. Udvikling omfatter også lignende aktiviteter, der foretages efter AI-systemet er taget i brug, herunder gentræning og videreudvikling.

6) Anvendelse: enhver anvendelse af et AI-system, herunder drift, efter det er taget i brug.

Udvikling og anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger

§ 3. Myndigheder inden for den offentlige forvaltning kan udvikle og anvende AI-systemer, herunder gøre brug af beslutningsstøtte, på baggrund af personoplysninger, myndigheden behandler, for at understøtte myndighedens opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

Stk. 2. Vedkommende minister skal på eget ressort fastsætte specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med behandling omfattet af stk. 1, når behandlingen omfatter personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1 og artikel 10, og sådanne foranstaltninger er påkrævet i henhold til databeskyttelsesreglerne.

Undtagelse til den registreredes rettigheder

§ 4. Vedkommende minister kan fastsætte regler om, at bestemmelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 12 og artikel 15-21 ikke gælder, hvis ét af forholdene i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, gør sig gældende. Regler udstedt i medfør af 1. pkt., indeholder, hvor det er relevant, specifikke bestemmelser vedrørende de forhold, som fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 2.

Ikrafttræden

§ 5. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

UDKAST

Territorialbestemmelse

§ 6. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning
1.1.	Formål og baggrund
2.	Lovforslagets hovedpunkter
2.1.	Anvendelsesområde og definitioner
2.1.1.	Gældende ret
2.1.1.1.	Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven
2.1.1.2.	Forordningen om kunstig intelligens
2.1.1.3.	Forvaltningsloven
2.1.2.	Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.2.	Udvikling og anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger
2.2.1.	Gældende ret
2.2.1.1.	Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven
2.2.1.1.1.	Behandlingen af almindelige personoplysninger og kravet om et supplerende retsgrundlag
2.2.1.1.2.	Behandling af særlige kategorier af personoplysninger (følsomme personoplysninger) samt behandling personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser
2.2.2.	Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.3.	Undtagelse til den registreredes rettigheder
2.3.1.	Gældende ret

UDKAST

2.3.1.1.	Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven
2.3.1.1.1.	Generel undtagelsesbestemmelse
2.3.1.1.2.	Undtagelsesbestemmelser til den registreredes rettigheder
2.3.2.	Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3.	Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven
3.1.	Den registreredes rettigheder
4.	Ligestillingsmæssige konsekvenser
5.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
6.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
7.	Administrative konsekvenser for borgerne
8.	Klimamæssige konsekvenser
9.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
10.	Forholdet til EU-retten
11.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
12.	Sammenfattende skema

1. Indledning

I 2025 nedsatte regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), KL og Danske Regioner "Den Digitale Taskforce for Kunstig Intelligens" (Taskforcen). En del af Taskforcens målbillede er at skabe klarhed om de juridiske rammer i forhold til brugen af kunstig intelligens og sikre en tids-svarende lovgivning.

Myndigheder i den offentlige forvaltnings mulighed for at anvende kunstig intelligens til deres opgavevaretagelse er i dag fragmenteret, og til tider uklar, som følge af en manglende generel databeskyttelsesretlig hjemmel hertil. Det kan bl.a. hæmme udrulningen af kunstig intelligens i den offentlige sektor samt skabe tvivl om rammerne for anvendelse af kunstig intelligens med variation i gældende praksis til følge. Det indebærer, at der i dag anvendes offentlige ressourcer på opgaver, som kunstig intelligens ville kunne bidrage til at effektivisere eller øge kvaliteten af.

Det vurderes, at der generelt kan være en række potentialer forbundet med myndighedernes anvendelse af AI-systemer, der f.eks. kan bidrage til at gøre den offentlige sektor bedre for borgere og virksomheder samt gøre den offentlige sektor mere effektiv. Det gælder både i forbindelse med sagsbehandling og i opgavevaretagelsen i sin helhed – både i forhold til anvendte ressourcer og i løftet af kvaliteten i disse opgaver.

Hidtil er nye databeskyttelsesretslige hjemler til brug af kunstig intelligens til myndigheder i den offentlige forvaltnings opgavevaretagelse blevet tilvejebragt ved, at der løbende indføres databeskyttelsesretslige hjemler i sektorlovgivningen. Denne tilgang medfører, at der bruges ressourcer på at etablere databeskyttelsesretslige hjemler i relevant sektorlovgivning med risiko for en vis asymmetri i lovgivningen, således at kunstig intelligens ikke kan bruges ens på tværs af sektorområder.

På den baggrund foreslås indførelse af en generel databeskyttelsesretlig hjemmel, der vil fungere som et nationalt supplerende retsgrundlag, og give myndigheder i den offentlige forvaltning muligheden for at gøre brug af kunstig intelligens ved behandling af personoplysninger ved myndighedernes opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

1.1. Formål og baggrund

Formålet med dette lovforslag er at skabe en generel databeskyttelsesretlig hjemmel, der samtidig giver et tydeligere retsgrundlag for myndigheder i den offentlige forvaltning mulighed for at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger for at understøtte myndighedernes opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

En generel databeskyttelsesretlig hjemmel vil indebære, at myndigheder i den offentlige forvaltning – som led i myndighedens allerede fastlagte og afgrænsede opgavevaretagelse – vil kunne beslutte at behandle personoplysninger ved brug af kunstig intelligens i form af et AI-system til bl.a.

beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger.

Det skal understreges, at lovforslaget ikke ændrer på allerede eksisterende krav i anden lovgivning, som myndighederne i den offentlige forvaltning er underlagt i forbindelse med deres opgavevaretagelse og sagsbehandling i øvrigt, herunder f.eks. efter de forvaltningsretlige krav til afgørelser, der følger af lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven.

Lovforslaget ændrer heller ikke på, at de øvrige regler i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer overholdes, f.eks. i forhold til kravet om at gennemføre en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse efter artikel 35.

Derudover vil lovforslaget ikke adressere eventuelle generelle problemstillinger for myndigheder i den offentlige forvaltning i forhold til deres mulighed for at videregive personoplysninger til en anden offentlig myndighed, problemstillinger relateret til samkøring af personoplysninger, problemstillinger relateret til tredjelandsoverførelser efter databeskyttelsesforordningen m.v.

Herudover vil etableringen af et supplerende nationalt retsgrundlag ikke i udgangspunktet ændre på den retssikkerhed, som borgerne i dag har, herunder f.eks. i forhold til klagemuligheder, aktindsigt og partshøring efter de almindelige forvaltningsretlige regler. Lovforslaget vil helt overordnet gøre det muligt for myndigheder i den offentlige forvaltning at anvende AI-systemer på samme måde, som myndigheder i dag anvender andre elektroniske hjælpemidler i deres sagsbehandling m.v.

Med en generel databeskyttelsesretlig hjemmel etableres der et generelt supplerende nationalt retsgrundlag, som kan adressere problemstillingen vedrørende manglende databeskyttelsesretlig hjemmel, der bl.a. er afledt af databeskyttelsesretten, herunder af Datatilsynets praksis. Der henvises i den forbindelse til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 2.2.1.1.1. for en nærmere beskrivelse af Datatilsynets praksis på området.

Behandlingen af personoplysninger er i dag reguleret af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om

fri udveksling af sådanne oplysninger), som supplerer reglerne i databeskyttelsesforordningen.

Databeskyttelsesforordningen opstiller i artikel 6, stk. 1 litra a-f, en række betingelser for, hvornår en dataansvarlig lovligt kan behandle personoplysninger. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e. I forlængelse af denne bestemmelse følger det, at behandlingen af personoplysninger kun er tilladt, hvis der er etableret et supplerende retsgrundlag, der forpligter eller berettiger myndighedernes behandling af personoplysninger til at udføre en myndighedsopgave, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3.

Lovforslaget indeholder derfor en generel databeskyttelsesretlig hjemmel for myndigheder i den offentlige forvaltning til at udvikle og anvende AI-ved behandlingen af personoplysninger i overensstemmelse med kravet i artikel 6, stk. 3, i databeskyttelsesforordningen. Hjemlen vedrører myndigheder i den offentlige forvaltnings mulighed for at anvende AI-systemer til bl.a. beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger.

I tilknytning hertil indeholder lovforslaget en forpligtigelse om, at de forskellige ressortministre i en bekendtgørelse skal fastsætte specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser, såfremt behandling af personoplysninger ved udvikling og anvendelse af et AI-system omfatter særlige kategorier af personoplysninger (efter databeskyttelsesforordningens artikel 9) eller personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser (databeskyttelsesforordningens artikel 10), og såfremt sådanne foranstaltninger er påkrævet i henhold til databeskyttelsesreglerne.

Det skal således, når et bestemt AI-system skal anvendes på et givent område, overvejes, om der er behov for at fastsætte yderligere foranstaltninger og i givet fald hvilke foranstaltninger, idet kravene og behovet må forventes at divergere fra område til område. Dette giver ressortministrene mulighed for at tilpasse og justere adgangen til at behandle disse særlige kategorier af personoplysninger, der – grundet oplysningernes natur – kræver særlig beskyttelse.

Ved vurderingen af, om det efter databeskyttelsesreglerne er nødvendigt at fastsætte yderligere foranstaltninger, vil det være relevant at overveje, om der allerede følger passende foranstaltninger af den relevante sektorlovgivning, som finder anvendelse på den pågældende behandling. I visse sektorer

kan der f.eks. allerede være fastsat særlige regler eller foranstaltninger, der indeholder fornødne og passende garantier for beskyttelsen af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med sektorens øvrige behandling af personoplysninger. I sådanne tilfælde vil der kunne være begrænset behov for at fastsætte yderligere foranstaltninger i forbindelse med anvendelsen af et AI-system til den pågældende behandling i en bekendtgørelse.

Udover at danne retsgrundlag for behandling af personoplysninger til udvikling og anvendelse af AI-systemer, indeholder lovforslaget en mulighed for, at ressortministrene ved bekendtgørelse kan vælge at etablere undtagelser til en række af bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen. Der vil således være mulighed for ressortministrene at gøre helt eller delvist undtagelse til en række af den registreredes rettigheder i databeskyttelsesforordningen under nærmere bestemte betingelser.

Denne undtagelsesmulighed etableres i lovforslaget, da det er vurderet nødvendigt af hensyn til myndighederne i den offentlige forvaltning. Det skyldes særligt, at den tekniske opbygning af AI-systemer kan gøre det svært i alle tilfælde at tilgodese den registreredes rettigheder, f.eks. i forhold til retten til indsigt eller retten til sletning, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 15 og 17.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Anvendelsesområde og definitioner

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Behandling af personoplysninger reguleres af databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF med senere ændringer) og databeskyttelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger).

Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven finder anvendelse for al behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, og for anden ikkeautomatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Ved personoplysninger forstås enhver information, der kan henføres til en identificeret eller identificerbar person (den registrerede), jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1.

Det bemærkes i den sammenhæng, at det af databeskyttelseslovens § 1, stk. 3, fremgår, at regler om behandling af personoplysninger i anden lovgivning, som ligger inden for databeskyttelsesforordningens rammer for særlige regler om behandling af personoplysninger, går forud for reglerne i databeskyttelsesloven.

Reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven er teknologineutrale. Der er således ikke fastsat særlige regler om behandling af personoplysninger ved anvendelse af bestemte teknologier som f.eks. kunstig intelligens, jf. databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 15.

Databeskyttelsesforordningen fastsætter regler om viderebehandling af personoplysninger til andre formål end det, hvortil oplysningerne oprindeligt er indsamlet, jf. artikel 6, stk. 4, i databeskyttelsesforordningen.

Anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger skal leve op til de krav, der følger af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven og regler i særlovgivningen.

Endelig skal det bemærkes, at der på visse områder og sektorer findes anden lovgivning, som regulerer behandlingen af personoplysninger udover reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Dette omfatter bl.a. retshåndhævelsesdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2016/680/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA), som er gennemført i dansk ret ved lov nr. 410 af 27. april 2017 om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (retshåndhævelsesloven). Den foreslåede ordning vil ikke kunne finde anvendelse i strid med sådan særlovgivning.

2.1.1.2. Forordningen om kunstig intelligens

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 2024-06-13 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer, fastsætter de materielle regler og krav, der gælder for udvikling og anvendelse af AI-systemer i EU.

Forordningen om kunstig intelligens etablerer en fælles retlig ramme baseret på en risikobaseret tilgang. Kravene til AI-systemer varierer således afhængigt af det risikoniveau, som det enkelte system vurderes at indebære. Visse AI praksisser, der anses for at indebære en uacceptabel risiko, er forbudt, mens anvendelsen af højrisiko-AI-systemer er underlagt en lang række særlige krav. Forordningen om kunstig intelligens fastsætter forpligtelser for en række aktører i AI-værdikæden, herunder udbydere, importører og distributører af AI-systemer.

AI-systemer, som er omfattet af bilag I eller bilag III i forordningen om kunstig intelligens, anses som udgangspunkt for at være højrisiko-AI-systemer, medmindre en undtagelse efter artikel 2 om undtagelser til forordningens anvendelsesområde eller artikel 6, stk. 3, litra a-d, om fire konkrete undtagelsessituationer i forordningen om kunstig intelligens finder anvendelse.

Dette lovforslag omfatter ikke alene AI-systemer, der er klassificeret som højrisiko efter forordningen om kunstig intelligens. Det medfører, at kravene til højrisiko-AI-systemer ikke vil finde anvendelse i alle tilfælde. De AI-systemer, der i medfør af denne lov gives databeskyttelsesretlig hjemmel til at behandle personoplysninger, kan imidlertid i mange tilfælde være omfattet af højrisiko-kategorierne efter forordningen om kunstig intelligens og dermed være underlagt kravene i kapitel III, afdeling 2 i forordningen om kunstig intelligens.

Kravene til højrisiko-AI-systemer i kapitel III, afdeling 2 omfatter bl.a. krav om risikostyring, passende datastyring, teknisk dokumentation, registrering, menneskeligt tilsyn samt foranstaltninger til sikring af robusthed, nøjagtighed og cybersikkerhed.

Det bemærkes endvidere, at AI-systemer, som er omfattet af dette lovforslag, kan være underlagt gennemsigtighedsforpligtelserne efter artikel 50, i forordningen om kunstig intelligens. Der gælder efter artikel 50 særlige oplysningskrav for visse AI-systemer, herunder AI-systemer, der er udviklet til at interagere med mennesker, samt AI-systemer, der genererer eller manipulerer indhold.

Det bemærkes, at gennemsigtighedsforpligtelserne i artikel 50 i forordningen om kunstig intelligens kan finde anvendelse uafhængigt af, om det pågældende AI-system er klassificeret som et højrisiko-AI-system.

Forordningen om kunstig intelligens definerer generelt en række begreber, som anvendes i dette lovforslag.

Det følger af artikel 3, nr. 1, i forordningen om kunstig intelligens, at et "AI-system" defineres som et maskinbaseret system, som er udformet med henblik på at fungere med en varierende grad af autonomi, og som efter idriftsættelsen kan udvise en tilpasningsevne, og som til eksplicite eller implicite mål af det input, det modtager, udleder, hvordan det kan generere output såsom forudsigelser, indhold, anbefalinger eller beslutninger, som kan påvirke fysiske eller virtuelle miljøer.

Det følger af artikel 3, nr. 11, i forordningen om kunstig intelligens, at "ibrugtagning" defineres som levering af et AI-system til anvendelse for første gang enten direkte til idriftsætteren eller til egen brug i Unionen i overensstemmelse med dets tilsigtede formål.

2.1.1.3. Forvaltningsloven

Det følger af § 1, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven (forvaltningsloven), at loven gælder for alle dele af den offentlige forvaltning. Det følger af § 1, stk. 2, at forvaltningsloven desuden gælder for al virksomhed, der udøves af 1) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og 2) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Det følger hertil af forvaltningslovens § 1, stk. 3, at vedkommende minister efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at loven helt eller delvis skal gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., som ikke er omfattet af stk. 2, såfremt at udgifterne ved deres virksomhed overvejende dækkes af statslige, regionale eller kommunale midler, eller i det omfang de ved eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på det offentliges vegne.

2.1.2. Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Digitaliseringsministeriets vurdering, at det vil være afgørende, at den foreslåede ordning finder anvendelse på hele den offentlige forvaltning. Det vurderes derfor hensigtsmæssigt, at afgrænsningen af begrebet "offentlig forvaltning" er sammenfaldende med begrebet i § 1, stk. 1-2, i lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven, som er fastsat i overensstemmelse med lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen (Offentlighedsloven).

UDKAST

Lovforslaget vil herefter omfatte alle forvaltningsmyndigheder, uanset om de tilhører den statslige eller den kommunale forvaltning, og uanset om der er tale om almindelige forvaltningsmyndigheder, særlige nævn eller råd - f.eks. taksationskommissioner, landvæsensretter og ankenævn - eller særlige forvaltningsenheder - f.eks. ATP og Danmarks Nationalbank. Loven vil også omfatte myndigheder, hvis virksomhed udelukkende er af rådgivende karakter – som f.eks. Retslægerådet – samt midlertidige udvalg og kommissioner.

Hertil er det Digitaliseringsministeriets vurdering, at loven vil skulle gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., efter anden lovgivning og regler i overensstemmelse med forvaltningslovens § 1, stk. 3.

Formålet med den foreslåede afgrænsning vil således være at sikre, at lovforslaget omfatter en tilsvarende bred kreds af offentlige myndigheder ligesom tilfældet er med forvaltningsloven.

Det er endvidere Digitaliseringsministeriets vurdering, at den foreslåede ordning ikke vil skulle ophæve anden gældende sektorlovgivning, som regulerer det samme anvendelsesområde. Det anses for hensigtsmæssigt, at allerede etablerede lovhjemler på retsområder med særlige eller specifikke behov fortsat vil blive opretholdt, idet disse i visse tilfælde vil være udformet under hensyntagen til netop sådanne særlige forhold.

Lovforslagets anvendelsesområde og formål vil tage udgangspunkt i hensynet til at understøtte kvaliteten i opgavevaretagelsen. Derudover vil det kunne bidrage til at lette de administrative byrder for myndigheder i den offentlige forvaltning, der vil være omfattet af lovforslaget. Bevarelsen af allerede gældende sektorlovgivning på området vil derfor ikke stride imod lovforslagets formål.

Den foreslåede ordning vil således finde anvendelse sideløbende med anden sektorlovgivning uden, at dette vil påvirke lovens anvendelsesområde eller den fortsatte anvendelse af den pågældende sektorlovgivning.

Det bemærkes, at det i forbindelse med en eventuel fremtidig revision af sektorlovgivning, som regulerer det samme anvendelsesområde, kan være relevant for ressortministrene at overveje, om udvikling og anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger i stedet bør ske med hjemmel i dette lovforslag. Det kan særligt være relevant i tilfælde, hvor den foreslåede ordning i dette lovforslag vil sikre et højere beskyttelsesniveau for den registreredes rettigheder og interesser, og indebære en højere grad

af detaljeringsniveau og dermed øget transparens, eller hvor hensynet til ensartethed i lovgivningen i øvrigt taler herfor.

Digitaliseringsministeriet bemærker desuden, at lovforslaget ikke vil påvirke de allerede eksisterende begrænsninger for videregivelse af personoplysninger blandt myndigheder i den offentlige forvaltning. Derfor må myndighederne i den offentlige forvaltning alene videregive personoplysninger til andre myndigheder, såfremt der er hjemmel hertil efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer, herunder når der er forenelige formål med behandlingen efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4.

Heraf følger det, at de personoplysninger der behandles i forbindelse med udvikling af AI-systemer, heller ikke må videregives, medmindre der er hjemmel til videregivelsen. I så fald bør myndighederne sikre sig, at behandlingen er forenelig med det oprindelige formål.

Det bemærkes, at såfremt personoplysninger anonymiseres tilstrækkeligt, forud for behandlingen, f.eks. i forbindelse med udviklingen af et AI-system, som en del af træningsdatasættet, vil de anonymiserede oplysninger ikke være omfattet af databeskyttelsesforordningens anvendelsesområde. Såfremt personoplysninger er anonymiserede tilstrækkeligt i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen, vil oplysningerne ligeledes ikke være omfattet af dette lovforslag.

Myndighederne skal derfor altid sikre sig, at videregivelse sker i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen, såfremt der er tale om personoplysninger. Herunder skal myndighederne selv vurdere, hvorvidt oplysninger fortsat er omfattet af databeskyttelsesforordningen, f.eks. som følge af anonymisering, eller fordi AI-systemet ikke i sig selv udgør personoplysninger.

Det er endvidere Digitaliseringsministeriets vurdering, at der skal etableres et fælles begrebsgrundlag for visse af de anvendte begreber i lovforslaget. Den foreslåede ordning vil derfor, hvor muligt, tage udgangspunkt i allerede gældende ret, herunder harmoniserede EU-begreber, med henblik på at sikre sammenhæng, ensartethed og klarhed.

UDKAST

Den foreslåede ordning vil anvende begrebet ”AI-system” i overensstemmelse med EU-retten, dvs. efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer. Dette vil understøtte en dynamisk og fremadrettet forståelse af begrebet i takt med den teknologiske udvikling.

Lovforslaget vil herudover anvende de samme grundlæggende begreber for ”personoplysninger” og ”behandling”, som allerede er defineret i databeskyttelsesretten. Dermed vil ordningen bygge på velkendte begreber, som allerede er indarbejdet i myndighedernes praksis. Dette vil lette implementeringen og understøtte en sammenhængende anvendelse af databeskyttelsesreglerne i forbindelse med brugen af kunstig intelligens.

Den foreslåede ordning vil hertil indeholde en nærmere afgrænsning af, hvornår brugen af et AI-system vil kunne anses som ”beslutningsstøtte”. Begrebet er endnu ikke defineret i øvrig lovgivning og søges derfor afgrænset i nærværende lovforslag. ”Beslutningsstøtte” vil omfatte de situationer, hvor et AI-system anvendes som et fagligt understøttende redskab for en sagsbehandler, uden at systemet selv træffer afgørelser eller iværksætter tiltag over for borgeren. Det vil være en grundlæggende forudsætning, at afgørelser og tiltag fortsat beror på en individuel og konkret vurdering foretaget af en sagsbehandler.

Anvendelse af AI-systemer som beslutningsstøtte kan ofte indebære en evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende borgeren, men er dog ikke afgrænset hertil. Den foreslåede ordning vil derfor ligeledes skulle ses i sammenhæng med artikel 4, nr. 4, i databeskyttelsesforordningen. Den foreslåede ordning vil ikke omfatte tilfælde, hvor afgørelser eller tiltag træffes automatisk og udelukkende på grundlag af et AI-systems output uden menneskelig involvering, herunder eftersyn og kontrol. Den foreslåede ordning vil derfor ikke give hjemmel til at træffe automatiske afgørelser, dvs. afgørelser uden menneskelig involvering.

I forhold til kravet om, hvor stor den menneskelige involvering skal være, førend der er tale om beslutningsstøtte og ikke automatisk sagsbehandling, er ikke fastlagt klart i retspraksis. Det må derfor forventes, at fremtidig retspraksis vil bidrage til at præcisere, hvilken grad af menneskelig involvering

der kræves for, at anvendelsen af et AI-system kan anses som beslutningsstøtte efter den foreslåede ordning og ikke automatisk sagsbehandling, f.eks. efter databeskyttelsesforordningens artikel 22 om automatiske individuelle afgørelser, herunder profilering.

Lovforslaget vil endvidere omfatte både ”udvikling” og ”anvendelse” af AI-systemer. ”Udvikling” vil omfatte de aktiviteter, der knytter sig til skabelse, træning, afprøvning og videreudvikling af AI-systemer, mens ”anvendelse” vil omfatte brugen af AI-systemerne i praksis f.eks. i forbindelse med myndigheders sagsbehandling og øvrige forvaltningsopgaver efter ibrugtagning.

2.2.Udvikling og anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger

2.2.1. Gældende ret

2.1.1.1. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

I databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF med senere ændringer) og databeskyttelsesloven (bekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 af lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger) fastsættes grundlæggende regler om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og regler om fri udveksling af personoplysninger.

Det bemærkes indledningsvist, at databeskyttelsesforordningens artikel 5 fastsætter en række grundlæggende principper for behandlingen af personoplysninger. Disse principper omfatter lovlighed, rimelighed og gennemsigtighed, formålsbegrænsning, dataminimering, rigtighed, opbevaringsbegrænsning, integritet og fortrolighed, samt ansvarlighed. Samtlige principper skal overholdes i forbindelse med behandling af personoplysninger. Myndigheder i den offentlige forvaltnings behandling af personoplysninger ved udvikling og anvendelse af AI-systemer, skal derfor også foregå i overensstemmelse med principperne.

Det indebærer bl.a., at myndigheder i den offentlige forvaltning skal overveje, hvilke personoplysninger der er nødvendige for at kunne udvikle et tilstrækkeligt pålideligt AI-system. Myndighederne bør alene anvende de personoplysninger, der er nødvendige, tilstrækkelige og relevante for at kunne udvikle AI-systemet til at kunne udføre den tiltænkte opgave. Samtidig skal myndighederne tage hensyn til eventuelle risici forbundet med

behandling af oplysninger i et AI-system. Herunder skal myndighederne bestræbe sig efter at udvikle AI-systemer, der understøtter beskyttelsen af personoplysninger ved at integrere passende tekniske eller organisatoriske foranstaltninger.

Herudover følger det bl.a. af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 38, at børn generelt bør nyde særlig beskyttelse af deres personoplysninger, eftersom de ofte er mindre bevidste om de pågældende risici, konsekvenser og garantier og deres rettigheder for så vidt angår behandling af personoplysninger. Dermed bør myndigheder i den offentlige forvaltning udvise tilstrækkelig forsigtighed og ansvarlighed, når disse behandler personoplysninger om børn.

I det følgende beskrives de konkrete regler efter databeskyttelsesforordningen og -loven for lovlig behandling af forskellige typer af personoplysninger. Dette omfatter behandlingen af almindelige personoplysninger, særlige kategorier af personoplysninger og personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser.

2.2.1.1.1. Behandlingen af almindelige personoplysninger og kravet om et supplerende retsgrundlag

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, at behandling af personoplysninger kun er lovlig, hvis og i det omfang, ét af forholdene i artikel 6, stk. 1, litra a-f, gør sig gældende. For myndigheder i den offentlige forvaltnings behandling af personoplysninger er særligt databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, relevant.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, at en behandling af personoplysninger kun er lovlig, hvis og i det omfang, behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Dertil skal det bemærkes, at grundlaget for behandling i henhold til artikel 6, stk. 1, litra e, skal fremgå af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt, dvs. at der skal være et supplerende retsgrundlag, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3.

Formålet med den pågældende behandling skal være fastlagt i dette supplerende retsgrundlag eller for så vidt angår den behandling, der er omhandlet i artikel 6, stk. 1, litra e, være nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Det supplerende retsgrundlag kan

indeholde specifikke bestemmelser med henblik på at tilpasse anvendelsen af bestemmelserne i databeskyttelsesforordning, bl.a. de generelle betingelser for lovlighed af den dataansvarliges behandling, hvilke typer oplysninger der skal behandles, berørte registrerede, hvilke enheder personoplysninger må videregives til, og formålet hermed, formålsbegrænsninger, opbevaringsperioder og behandlingsaktiviteter samt behandlingsprocedurer, herunder foranstaltninger til sikring af lovlig og rimelig behandling såsom i andre specifikke databehandlingssituationer. EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret skal opfylde et formål i samfundets interesse og stå i rimeligt forhold til det legitime mål, der forfølges.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 45, at databeskyttelsesforordningen ikke indebærer, at der kræves en specifik lov til hver enkelt behandling efter artikel 6, stk. 1, litra e. Det kan være tilstrækkeligt med én lov som grundlag for adskillige databehandlingsaktiviteter.

Der ses ikke at foreligge domme fra EU-Domstolen (EUD), som specifikt og udtømmende tager stilling til, hvilke krav det såkaldte supplerende retsgrundlag skal leve op til for at være i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3. EU-Domstolen har dog i dom af 24. februar 2022 i sagen C-175/20, *Valsts ierņēmumu dienests*, udtalt, at de krav, der generelt gælder til supplerende national lovgivning, er, at der skal fastsættes klare og præcise regler, der regulerer rækkevidden og anvendelsen af den omhandlede foranstaltning, og som opstiller minimumskrav, således at de personer, hvis personoplysninger er berørt, råder over tilstrækkelige garantier, der gør det muligt effektivt at beskytte disse personoplysninger mod risikoen for misbrug. Lovgivningen skal dertil være retligt bindende i national ret og skal navnlig angive, under hvilke omstændigheder og på hvilke betingelser der kan vedtages en foranstaltning om behandling af sådanne oplysninger, hvorved det sikres, at indgrebet begrænses til det strengt nødvendige.

Datatilsynet har i sin praksis ad flere omgange udtalt sig om spørgsmålet om kravene til det supplerende retsgrundlag i forbindelse med myndigheder i den offentlige forvaltnings anvendelse af kunstig intelligens.

Datatilsynet forholdt sig bl.a. i en sag i 2023 til Københavns Kommunes udvikling og anvendelse af en AI-løsning, der kunne identificere borgere med behov for vedligeholdende træning og rehabiliterende indsats. Særligt forholdt Datatilsynets sig til hjemmelskravet i forhold til både udviklingsfasen og idriftsættelsen (anvendelsen).

I forhold til udviklingen af den pågældende AI-løsning fandt Datatilsynet, at der var hjemmel hertil i de eksisterende bestemmelser i serviceloven, der forpligter kommunen til at træffe afgørelse om og levere vedligeholdende træning og rehabiliterende indsats. Det skyldes, at udviklingen af løsningen ikke indebærer direkte konsekvenser for borgerne, hvorfor den behandling af personoplysninger, som skete, ikke kunne anses for indgribende.

Hvad angik idriftsættelsen (anvendelsen) af AI-løsningen, bemærkede Datatilsynet indledningsvist, at brug af AI-løsninger ikke generelt kan siges at være indgribende overfor borgeren. Imidlertid vil brug af AI til løsningen eller understøttelsen af myndighedsopgaver, der er borgerrettede, ofte være indgribende for borgerne. Det gælder bl.a., når sådanne løsninger bruges som beslutningsstøtte i administrativ sagsbehandling.

Datatilsynet bemærkede herefter bl.a. i forhold til den konkrete løsning, at brug af AI-løsninger til beslutningsstøtte indebærer en risiko for, at medarbejderne tillægger løsningens vurdering af en sag større betydning end deres egen vurdering, hvilket udgør yderligere risiko for borgeren. Dertil taler behandlingen af store mængder personoplysninger og af særlige kategorier af personoplysninger for at anse behandlingen for indgribende. Det er bl.a. ofte tilfældet ved brug af AI-løsninger. Brug af AI-løsninger medfører, at AI-løsninger kan lære, finde sammenhænge og gennemføre sandsynlighedsanalyser og drage konklusioner langt ud over det, som en fysisk sagsbehandler vil være i stand til. Brug af kunstig intelligens i administrativ sagsbehandling er dermed grundlæggende forskellig fra den traditionelle menneskelige sagsbehandling, som har været normen hidtil. Det taler for, at der skal stilles større krav til klarheden af det supplerende retsgrundlag. Eftersom de pågældende bestemmelser i serviceloven ikke omtaler rækkevidden af den behandling af personoplysninger, der kan ske for at udføre det omtalte opgaver, herunder om – og i hvilket omfang – der kan behandles personoplysninger på den måde, som det vil være tilfældet ved brug af den omhandlede AI-løsning, vurderede Datatilsynet, at de konkrete bestemmelser i serviceloven ikke udgjorde et tilstrækkeligt supplerende nationalt retsgrundlag til drift af den pågældende AI-løsning, dvs. der var ikke en tilstrækkelig klar hjemmel til at idriftsætte løsningen.

Datatilsynet havde samme tilgang i en sag fra 2022 om kommunernes anvendelse af værktøjet ”Asta”. AI-profileringsværktøjet havde til formål at foretage en maskinel analyse af, hvad en nyligt ledig dagpengemodtagers risiko var for, at den pågældende persons kontaktførelse med jobcenteret blev langvarigt. Denne information ville Asta præsentere for sagsbehandleren i f.eks. en arbejdsliste, så informationen kunne benyttes som

filtreringskriterie. I sagen vurderede Datatilsynet, at det krævede et klart supplerende nationalt retsgrundlag at kunne anvende det pågældende AI-profileringsværktøj, idet den behandling af personoplysninger, som blev foretaget, måtte anses for indgribende.

Endelig bør det bemærkes, at for så vidt angår behandlingen af et nationalt identifikationsnummer (personnummer) anses disse som almindelige personoplysninger. Medlemsstaterne har dog mulighed for at fastsætte nærmere specifikke betingelser for behandling af personnumre, efter forordningens artikel 87.

Det følger af databeskyttelseslovens § 11, stk. 1, at myndigheder i den offentlige forvaltning kan behandle oplysninger om personnummer med henblik på en entydig identifikation eller som journalnummer. Såfremt disse myndigheders behandling af personnumre ikke følger af databeskyttelseslovens § 11, behandles personnumre i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 6.

2.2.1.1.2. Behandling af særlige kategorier af personoplysninger (følsomme personoplysninger) samt behandling personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser

Der gælder efter databeskyttelsesforordningen specielle regler for behandlingen af særlige kategorier af personoplysninger (følsomme personoplysninger).

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, at behandlingen af denne kategori af personoplysninger som udgangspunkt er forbudt. Databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, indeholder en udtømmende liste over, hvad der forstås ved særlige kategorier af personoplysninger. Særlige kategorier af personoplysninger omfatter race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning eller fagforeningsmæssigt tilhørsforhold samt behandling af genetiske data, biometriske data med det formål entydigt at identificere en fysisk person, helbredsoplysninger eller oplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering.

Der gælder dog en række undtagelser til dette forbud, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra a-j. Særligt relevant er de undtagelser, der fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra a-c og e-g. Det fremgår heraf, at forbuddet i artikel 9, stk. 1, ikke finder anvendelse, hvis et af følgende forhold gør sig gældende: a) Den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke til behandling af sådanne personoplysninger til et eller flere specifikke formål, medmindre det i EU-retten eller

medlemsstaternes nationale ret er fastsat, at det i stk. 1 omhandlede forbud ikke kan hæves ved den registreredes samtykke, b) behandling er nødvendig for at overholde den dataansvarliges eller den registreredes arbejds-, sundheds- og socialretlige forpligtelser og specifikke rettigheder, for så vidt den har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret eller en kollektiv overenskomst i medfør af medlemsstaternes nationale ret, som giver fornødne garantier for den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser, c) behandling er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser i tilfælde, hvor den registrerede fysisk eller juridisk ikke er i stand til at give samtykke, [...], e) behandling vedrører personoplysninger, som tydeligvis er offentliggjort af den registrerede, f) behandling er nødvendig, for at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, eller når domstole handler i deres egenskab af domstol, eller g) behandling er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

Det følger af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 52, at der bør gives mulighed for at fravige forbuddet mod at behandle særlige kategorier af personoplysninger, når det er fastsat i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og er omfattet af de fornødne garantier, således at personoplysninger og andre grundlæggende rettigheder beskyttes, hvis dette er i samfundets interesse, navnlig behandling af personoplysninger inden for ansættelsesret, socialret, herunder pensioner og med henblik på sundheds-sikkerhed, overvågning og varsling, forebyggelse eller kontrol af overførbare sygdomme og andre alvorlige trusler mod sundheden. En sådan fravigelse kan ske til sundhedsformål, herunder folkesundhed og forvaltning af sundhedsydelser, især for at sikre kvaliteten og omkostningseffektiviteten af de procedurer, der anvendes til afregning i forbindelse med ydelser og tjenester inden for sygesikringsordninger, eller til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål.

Datatilsynet har i 2019 udtalt – på baggrund af bl.a. retspraksis fra EU-Domstolen – at behandling af særlige kategorier personoplysninger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, kræver et dobbelt behandlingsgrundlag. Med dette skal forstås, at behandlingen af de særlige kategorier af personoplysninger kræver, at der både kan identificeres et lovligt behandlingsgrundlag efter databeskyttelsesforordningens artikel 6 samt, at der kan identificeres et lovligt behandlingsgrundlag efter artikel 9, stk. 2, eller

bestemmelser, der gennemfører databeskyttelsesforordningens artikel 9. For myndighederne i den offentlige forvaltning betyder det, at det supplerende retsgrundlag efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, der giver hjemmel til behandling af personoplysninger, er nødvendigt, førend der lovligt kan ske behandling af de særlige kategorier af personoplysninger. Samtidig skal der også være identificeret et lovligt behandlingsgrundlag på baggrund af en undtagelse i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra a-j.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 10, at personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser eller tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger kun må behandles på grundlag af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, hvis det foretages under kontrol af en offentlig myndighed, eller hvis behandlingen har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som giver passende garantier for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder.

Det fremgår i den forbindelse af databeskyttelseslovens § 8, stk. 1, at for så vidt angår behandling af oplysninger om strafbare forhold, må den offentlige forvaltning ikke behandle disse oplysninger, medmindre det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver.

2.2.2. Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.2.1. Det foreslås, at der etableres et generelt retsgrundlag for alle myndigheder i den offentlige forvaltning til at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger. Lovforslaget vil fungere som det supplerende nationale retsgrundlag, der giver hjemmel for myndigheder i den offentlige forvaltning til at behandle personoplysninger efter artikel 6, stk. 1, litra e, og stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer.

Den foreslåede ordning vil medføre, at myndigheder i den offentlige forvaltning herefter vil have et retsgrundlag til at behandle personoplysninger ved brug af AI-systemer til bl.a. beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger.

”Beslutningsstøtte” omfatter f.eks. forslag til afgørelser, udkast til skriftlige produkter, evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger,

og andet, der effektiviserer sagsbehandleres arbejdsproces i forbindelse med beslutningstagning.

Den foreslåede ordning vil ikke omfatte tilfælde, hvor afgørelser eller tiltag træffes automatisk og udelukkende på grundlag af et AI-systems output uden menneskelig involvering, herunder eftersyn og kontrol. Den foreslåede ordning giver derfor ikke hjemmel til at træffe automatiske afgørelser uden menneskelig involvering.

Den foreslåede ordning vil dertil være begrænset til at skabe et retsgrundlag for offentlige myndigheders behandling af personoplysninger til udvikling og anvendelse af AI-systemer, dvs. over for fysiske personer samt enkeltmandsvirksomheder. Det vurderes således, at offentlige myndigheder allerede efter gældende ret har hjemmel til at udvikle og anvende sådanne AI-systemer til brug for beslutningsstøtte overfor juridiske personer, dvs. hvor der ikke behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningen, i det omfang myndigheden efter lovgivningen har hjemmel til at træffe den materielle afgørelse, og hvor der ikke er øvrige retlige hindringer herfor.

Den foreslåede ordning vil desuden medføre, at personoplysninger vil kunne anvendes både til udvikling og til anvendelse af et AI-system. Dermed har myndigheder i den offentlige forvaltning mulighed for selv at udvikle eller få udviklet specialiserede AI-systemer, der er trænet på konkret og relevant træningsdata, herunder personoplysninger i myndighedens historiske sager.

Det er ikke hensigten med den foreslåede ordning at fravige øvrig lovgivning på området, herunder bl.a. de generelle regler om databeskyttelse i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven samt forbud mod visse former for AI-praksis og krav til operatører og fysiske personers rettigheder efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer eller de forvaltningsretlige krav til afgørelser, der følger af lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven.

Arbejdet med udvikling og anvendelse af konkrete AI-systemer vil således forudsætte, at de generelle regler i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven er overholdt, herunder de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger efter artikel 5, gennemførelse af passende

tekniske og organisatoriske foranstaltninger efter artikel 24 og 32 samt reglerne om konsekvensanalyse efter artikel 35. Dette gælder ligeledes de generelle krav i forordningen om kunstig intelligens om højrisiko-AI-systemer efter kapitel 3 og gennemsigtighedsforpligtigelser for visse AI-systemer efter artikel 50. Dette gælder derudover overholdelsen af generelle forvaltningsretlige krav til offentlige it-systemer og de almindelige regler i forvaltningsloven og de forvaltningsretlige principper. Det betyder, at anvendelsen af et AI-system til bl.a. sagsbehandling, afgørelse eller faktisk forvaltningsvirksomhed, også skal være lovlig efter anden relevant lovgivning.

2.2.2.2. Det foreslås derudover, at der etableres en bemyndigelsesbestemmelse, der pålægger ressortministrene at vedtage yderligere foranstaltninger, på eget område, såfremt behandlingen ved udvikling og anvendelse af AI-systemer omfatter særlige kategorier af personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, og personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser efter databeskyttelsesforordningens artikel 10, og hvis sådanne foranstaltninger er påkrævet i henhold til databeskyttelsesreglerne.

Formålet med den foreslåede ordning vil være at sørge for, at myndighederne aktivt skal tage stilling til, hvilke foranstaltninger der eventuelt vil være nødvendige for at beskytte den registreredes rettigheder og interesser, før der kan ske behandling af de særlige kategorier af personoplysninger og oplysninger om straffedomme og lovovertrædelser i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g og artikel 10.

Det bemærkes i den forbindelse, at myndigheder i den offentlige forvaltning er forpligtede til at vurdere, hvorvidt der skal fastsættes passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser, når myndighederne ønsker at behandle særlige kategorier af personoplysninger på baggrund af et nationalt retsgrundlag, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g. Derudover er det et krav, at der gives passende garantier for den registreredes rettigheder og interesser for at kunne behandle personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 10. Dermed er det nødvendigt for de enkelte ressortministre at vurdere, om og i givet fald hvilke yderligere foranstaltninger der er nødvendige, førend behandling kan ske lovligt.

Ved vurderingen af, om det efter databeskyttelsesreglerne er nødvendigt at fastsætte yderligere foranstaltninger, vil det være relevant at overveje, om der allerede følger passende foranstaltninger af den relevante

sektorlovgivning, som finder anvendelse på den pågældende behandling. I visse sektorer kan der f.eks. allerede være fastsat særlige regler eller foranstaltninger, der indeholder fornødne og passende garantier for beskyttelsen af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med sektorens øvrige behandling af personoplysninger. I sådanne tilfælde vil der kunne være begrænset behov for at fastsætte yderligere foranstaltninger i forbindelse med anvendelsen af et AI-system til den pågældende behandling i en bekendtgørelse.

Myndighederne i den offentlige forvaltning varetager forvaltningsopgaver, der spænder over et stort og forskelligartet område. Derfor vil en generel vurdering af, hvilke foranstaltninger der måtte være nødvendige, skulle tage højde for samtlige områder. En sådan vurdering vil ikke kunne rumme samme detaljegrad og præciseringsniveau, som vurderingen ville kunne, når foranstaltninger fastsættes ved bekendtgørelse i de relevante sektorer. Bemyndigelsesbestemmelsen vil derfor bidrage til, at myndighederne i den offentlige forvaltning foretager sig de overvejelser, der kræves for, at der stilles de relevante og fornødne garantier i de konkrete anvendelsestilfælde.

Den foreslåede ordning vil medføre, at ressortministrene vil blive forpligtede til at fastsætte foranstaltninger for beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser, såfremt der behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1 og artikel 10, og det vurderes nødvendigt efter databeskyttelsesreglerne. Ved at fastsætte yderligere regler i den relevante sektorlovgivning, vil der kunne udarbejdes mere nuancerede og konkrete foranstaltninger. Disse foranstaltninger vil i højere grad kunne imødekomme behovet for sikkerhedsforanstaltninger i relation til formålet med behandlingen i de enkelte sektorer.

Det bemærkes, at der ved lovforslaget ikke etableres en generel forpligtelse til, at ressortministrene skal fastsætte yderligere foranstaltninger ved bekendtgørelse på eget område. Forpligtelsen gælder alene, såfremt myndighederne ønsker at behandle personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, og artikel 10, og det vurderes nødvendigt efter databeskyttelsesreglerne at fastsætte yderligere foranstaltninger. Forpligtelsen baseres derfor på den allerede eksisterende forpligtelse i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g, og artikel 10, og fastsætter derfor heller ikke yderligere eller skærpede forpligtelser for myndigheder i den offentlige forvaltning.

2.3. Undtagelse til den registreredes rettigheder

2.3.1. Gældende ret

2.3.1.1. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Reglerne om den registreredes rettigheder følger af kapitel III i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer. Den registreredes rettigheder omfatter oplysningspligten, den registreredes indsigt-ret, ret til berigtigelse, ret til sletning ("retten til at blive glemt"), ret til begrænsning af behandling, underretningspligt i forbindelse med berigtigelse eller sletning af personoplysninger eller begrænsning af behandling, ret til dataportabilitet, ret til at gøre indsigelse og ret til ikke at være genstand for automatiske individuelle afgørelser, herunder profilering.

2.3.1.1.1. Generel undtagelsesbestemmelse

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 23, at der ved lovgivningsmæssige foranstaltninger, kan laves en begrænsning af rækkevidden af bestemte forpligtelser og den registreredes rettigheder for så vidt bestemmelserne heri svarer til rettighederne og forpligtelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 12-22. En sådan begrænsning skal respektere det væsentligste indhold af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder og skal være en nødvendig og forholdsmæssig foranstaltning i et demokratisk samfund af hensyn en række nærmere angivne tilfælde.

Begrænsningerne kan f.eks. ske af hensyn til statens sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af strafbare handlinger eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner, herunder beskyttelse mod og forebyggelse af trusler mod den offentlige sikkerhed, andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Unionens eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser, navnlig Unionens eller en medlemsstats væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, folkesundhed og social sikkerhed, beskyttelse af retsvæsenets uafhængighed og retssager, forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv, kontrol-, tilsyns- eller reguleringsfunktioner, herunder opgaver af midlertidig karakter, der er forbundet med offentlig myndighedsudøvelse i visse tilfælde, beskyttelse af den registrerede eller andres rettigheder og frihedsrettigheder, og håndhævelse af civilretlige krav.

Det følger dertil af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 2, at enhver lovgivningsmæssig foranstaltning, der er omhandlet i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, som minimum, hvor det er relevant,

indeholde specifikke bestemmelser vedrørende: a) formålene med behandlingen eller kategorierne af behandling, b) kategorierne af personoplysninger, c) rækkevidden af de indførte begrænsninger, d) garantierne for at undgå misbrug eller ulovlig adgang eller overførsel, e) specifikation af den dataansvarlige eller kategorierne af dataansvarlige, f) opbevaringsperioder og de gældende garantier under hensyntagen til behandlingens karakter, omfang og formål eller kategorier af behandling, g) risiciene for de registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, og h) de registreredes ret til at blive underrettet om begrænsningen, medmindre dette kan skade formålet med begrænsningen.

Det følger af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 73, at specifikke principper og retten til oplysninger, indsigt i og berigtigelse eller sletning af personoplysninger, retten til dataportabilitet, retten til indsigelse, afgørelser baseret på profilering og meddelelse af et brud på persondatasikkerheden til en registreret og visse tilknyttede forpligtelser for de dataansvarlige, kan begrænses af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, for så vidt det er nødvendigt og forholdsmæssigt i et demokratisk samfund af hensyn til den offentlige sikkerhed, herunder beskyttelse af menneskeliv, især som reaktion på naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer, forebyggelse, efterforskning og retsforfølgning af strafbare handlinger eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner, herunder beskyttelse mod og forebyggelse af trusler mod den offentlige sikkerhed, eller brud på de etiske regler for lovregulerede erhverv, andre af Unionens eller en medlemsstats samfundsinteresser, navnlig Unionens eller en medlemsstats vigtige økonomiske eller finansielle interesser, føring af offentlige registre i offentlighedens interesse, viderebehandling af arkiverede personoplysninger for at tilvejebringe specifikke oplysninger om politisk adfærd under tidligere totalitære regimer eller beskyttelse af den registrerede eller andres rettigheder og frihedsrettigheder, herunder social sikring, folkesundhed og humanitære formål. En sådan begrænsning bør være i overensstemmelse med kravene i chartret og i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.

2.3.1.1.2. Undtagelsesbestemmelser til den registreredes rettigheder

Ud over den generelle hjemmel til at indføre begrænsninger for den registreredes rettigheder, er der i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer og lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske

personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) allerede fastsat konkrete undtagelser til enkelte af den registreredes rettigheder. Disse begrænsninger berører en hel eller delvis undtagelse til de respektive bestemmelser.

I databeskyttelseslovens kapitel 6 er der allerede fastsat konkrete begrænsninger til flere af den registreredes rettigheder. Disse begrænsninger baseres på hjemlen til at begrænse den registreredes rettigheder efter databeskyttelsesforordningens artikel 23.

Derudover fremgår det af databeskyttelseslovens § 22, stk. 2, at undtagelse fra bestemmelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 1-3, (om oplysningspligten), artikel 14, stk. 1-4, (om oplysningspligten), artikel 15 (om den registreredes indsigtsret) og artikel 34 (om underretning af brud på persondatasikkerheden til den registrerede) tillige kan gøres, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne, findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige interesser. Begrænsningerne kan ske af hensyn til statens sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af strafbare handlinger eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner, herunder beskyttelse mod og forebyggelse af trusler mod den offentlige sikkerhed, andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Den Europæiske Unions eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser, navnlig Den Europæiske Unions eller en medlemsstats væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, folkesundhed og social sikkerhed, beskyttelse af retsvæsenets uafhængighed og retssager, forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv, kontrol-, tilsyns- eller reguleringsfunktioner, herunder opgaver af midlertidig karakter, der er forbundet med offentlig myndighedsudøvelse i visse tilfælde, beskyttelse af den registreredes eller andres rettigheder og frihedsrettigheder, samt håndhævelse af civilretlige krav.

Det følger af bemærkningerne til databeskyttelseslovens § 22, stk. 2, at bestemmelsen fastsætter, at indskrænkning i den dataansvarliges eller dennes repræsentants oplysningspligt kun kan ske på grundlag af en konkret afvejning af de modstående interesser, som er nævnt i bestemmelsen. På baggrund af en sådan afvejning vil undtagelse kunne gøres, hvis der er nærliggende fare for, at det offentliges interesser vil lide skade af væsentlig betydning, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L68 som fremsat, s. 192.

Det følger desuden af bemærkningerne til databeskyttelseslovens § 22, stk. 2, at indskrænkningen i den registreredes adgang til at blive gjort bekendt med de i databeskyttelsesforordningens artikel 15 nævnte oplysninger efter bestemmelsen, kun ske på grundlag af en konkret afvejning af de modstående interesser, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L68 som fremsat, s. 192.

Af databeskyttelseslovens § 22, stk. 3, fremgår det, at oplysninger, der behandles for den offentlige forvaltning som led i administrativ sagsbehandling, kan undtages fra retten til indsigt efter databeskyttelsesforordningens artikel 15, stk. 1, i samme omfang som efter reglerne i §§ 19-29 og 35 i lov om offentlighed i forvaltningen.

Derudover er der i databeskyttelsesforordningen etableret specifikke undtagelser til flere af bestemmelserne vedrørende den registreredes rettigheder.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 13, at der gælder en forpligtelse for den dataansvarlige til at afgive en række oplysninger til den registrerede i forbindelse med indhentning af personoplysninger hos den registrerede selv. De konkrete oplysninger, som skal afgives, er oplistet i databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 1-2. Disse oplysninger skal gives på tidspunktet, hvor personoplysningerne indsamles. Det følger desuden af databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, at hvis den dataansvarlige agter at viderebehandle personoplysningerne til et andet formål end det, hvortil de er indsamlet, giver den dataansvarlige forud for denne viderebehandling den registreredes oplysninger om dette andet formål og andre relevante yderligere oplysninger, som beskrevet i databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 2. Det følger dog af databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 4, at artikel 13, stk. 1, 2 og 3, ikke finder anvendelse, hvis og i det omfang den registrerede allerede er bekendt med oplysningerne.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 1 og 2, at der gælder en forpligtelse for den dataansvarlige til at afgive en række oplysninger til den registrerede i forbindelse med indhentning af personoplysninger hos andre end den registrerede selv. De konkrete oplysninger, som skal afgives, er oplistet i databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 1-2. Det følger desuden af databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 4, at hvis den dataansvarlige agter at viderebehandle personoplysningerne til et andet formål end det, hvortil de er indsamlet, giver den dataansvarlige forud for denne viderebehandling den registreredes oplysninger om dette andet formål samt andre relevante yderligere oplysninger, som beskrevet i databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 2. Det følger dog af

databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 5, at stk. 1-4 ikke finder anvendelse, hvis og i det omfang: a) den registrerede allerede er bekendt med oplysningerne, b) meddelelse af sådanne oplysninger viser sig umulig eller vil kræve en uforholdsmæssigt stor indsats, navnlig i forbindelse med behandling til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål underlagt bestemte betingelser og garantier, eller i det omfang den forpligtelse, der er omhandlet i artikel 14, stk. 1, sandsynligvis vil gøre det umuligt eller i alvorlig grad vil hindre opfyldelse af formålene med denne behandling. I sådanne tilfælde træffer den dataansvarlige passende foranstaltninger for at beskytte den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser, herunder ved at gøre oplysningerne offentligt tilgængelige, c) indsamling eller videregivelse udtrykkelig er fastsat i EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt, og som fastsætter passende foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes legitime interesser, eller d) personoplysningerne skal forblive fortrolige som følge af tavshedspligt i henhold til EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, herunder lovbestemt tavshedspligt.

Derudover følger af databeskyttelsesforordningens artikel 17, stk. 1, at den registrerede har ret til at få personoplysninger om sig selv slettet af den dataansvarlige uden unødigt forsinkelse, og den dataansvarlige har pligt til at slette personoplysninger uden unødigt forsinkelse. Dette er muligt såfremt mindst ét af forholdene i artikel 17, stk. 1 litra a-f, gør sig gældende. Det følger dog af databeskyttelsesforordningens artikel 17, stk. 3, at stk. 1 og 2 ikke finder anvendelse, i det omfang denne behandling er nødvendig: a) for at udøve retten til ytrings- og informationsfrihed, b) for at overholde en retlig forpligtelse, der kræver behandling i henhold til EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, og som den dataansvarlige er underlagt, eller for at udføre en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt, c) af hensyn til samfundsinteresser på folkesundhedsområdet i overensstemmelse med artikel 9, stk. 2, litra h) og i), samt artikel 9, stk. 3, d) til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål i overensstemmelse med artikel 89, stk. 1, i det omfang den rettighed, der er omhandlet i stk. 1, sandsynligvis vil gøre det umuligt eller i alvorlig grad hindre opfyldelse af denne behandling, eller e) for, at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

2.3.2. Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.3.2.1. Det er Digitaliseringsministeriets vurdering, at en mulighed for at gøre undtagelse eller lave begrænsning til den registreredes rettigheder er relevant i forbindelse med myndigheder i den offentlige forvaltnings udvikling og anvendelse af AI-systemer. AI-systemer er ofte kendetegnet ved komplekse datastrukturer, hvor oplysninger fra mange registrerede potentielt vil indgå i træningsdata, der ikke nødvendigvis tillader adskillelse af de individuelle data. Dermed kan AI-systemernes funktionsmåde gøre det vanskeligt, eller i visse tilfælde sågar umuligt, for myndighederne at håndtere de registreredes rettigheder, når først personoplysningerne er indlejret i et AI-system. Dette gælder f.eks. retten til sletning eller retten til indsigt, der grundet vanskeligheden i at fremfinde eller adskille data, er vanskelige at imødekomme.

Digitaliseringsministeriet skal bemærke, at problemstillingen om håndteringen af den registreredes rettigheder i forbindelse med udvikling og anvendelse af AI-systemer, gør sig gældende for samtlige af den registreredes rettigheder efter kapitel III i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer.

Digitaliseringsministeriet har foretaget en vurdering af, hvorvidt der i lovforslaget kan etableres en generel undtagelse til den registreredes rettigheder, herunder f.eks. en undtagelse til oplysningspligten efter databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, og artikel 14, stk. 4, i forbindelse med viderebehandling af tidligere indhentede oplysninger til brug for udvikling af AI-systemer.

Det er Digitaliseringsministeriets vurdering, at der ikke foreligger et tilstrækkeligt retsgrundlag for at etablere en generel databeskyttelsesretlig hjemmel for undtagelse til den registreredes rettigheder. Én eller flere af betingelserne for begrænsning af den registreredes rettigheder efter databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, skal således være opfyldt, førend der kan etableres en sådan generel undtagelsesbestemmelse. Det er i denne forbindelse vurderet, at der ikke findes tilstrækkeligt grundlag for, at en undtagelsesbetingelse generelt kan anvendes i dette tilfælde. Denne vurdering beror på, at en begrænsning i den registreredes rettigheder alene kan indføres, hvis det er nødvendigt og forholdsmæssigt i et demokratisk samfund. En nødvendig begrænsning kan f.eks. være af hensyn til- og for beskyttelse mod trusler mod den offentlige sikkerhed, til beskyttelse af menneskeliv eller som reaktion på naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer, eller

af hensyn til en medlemsstats vigtige økonomiske eller finansielle interesser. Ethvert indgreb i den registreredes rettigheder skal dermed være proportionalt til behovet, hvorfor der alene bør laves begrænsninger, der er rettet mod specifikke og konkrete omstændigheder.

Digitaliseringsministeriet bemærker, at det i konkrete tilfælde vil være relevant at vurdere, hvorvidt én eller flere af betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, er opfyldt, herunder f.eks. af hensyn til andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Unionens eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser, efter databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, litra e. I disse tilfælde bør det være muligt at fastsætte begrænsninger eller undtagelser, der er relevant for de konkrete tilfælde, hvortil et AI-system skal udvikles og anvendes. Derudover vil det være en fordel, at de regler, der fastsætter begrænsninger eller undtagelser til den registreredes rettigheder, vil kunne blive udformet efter de specifikke behov, som følger af de forskellige sektorer. Modsat en generel undtagelse, vil ressortministrene således kunne fastsætte mere detaljerede og konkrete regler, der fortsat vil kunne tage højde for den registreredes rettigheder bedst muligt. Det er i øvrigt vurderet, at ressortministrene bør have fleksibilitet til selv at vurdere, i hvilket omfang en undtagelse eller begrænsning til den registreredes rettigheder skal gælde, herunder om begrænsningen skal gælde for hele sektorer eller for særskilte AI-systemer. Det skal samtidig understreges, at den registreredes rettigheder kun bør begrænses i det omfang, hvor det er nødvendigt, således at der f.eks. kan være dele af en rettighed, som opfyldes, mens andre dele ikke opfyldes. Der kan f.eks. være visse dele af artikel 15 om den registreredes ret til indsigt, som i praksis ikke kan opfyldes, mens andre dele vil kunne opfyldes.

Den foreslåede ordning vil medføre, at der vil blive indført en generel adgang for vedkommende minister til at fastsætte regler om undtagelser til en række af den registreredes rettigheder på eget ressort. Den foreslåede ordning vil således medføre, at de relevante ressortministre vil have mulighed for at fastsætte yderligere bestemmelser om begrænsning af den registreredes rettigheder, såfremt dette sker i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 23.

Dermed vil den foreslåede ordning medføre, at relevante undtagelser vil kunne fastsættes på de ressortområder, hvor det efter en konkret vurdering er vurderet relevant, samt, at betingelserne for en undtagelse efter databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, er opfyldt.

Digitaliseringsministeriet skal bemærke, at det ikke i den foreslåede ordning vil være bestemt, hvorvidt undtagelser vil skulle laves på hele sektorområder, eller om disse vil skulle fastsættes efter behovet for de enkelte AI-systemer. Ressortministrene vil derfor få mulighed for at vurdere, om der kan indføres en generel undtagelse på deres respektive ressortområder, hvis der skal tages højde for et gennemgående hensyn, eller om der grundet et AI-systems specifikke funktion eller opbygning, bør indføres undtagelser til den registreredes rettigheder, der alene omfatter behandlingen af personoplysninger i forbindelse med brugen af dette specifikke AI-system.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse alene vil gøre det muligt at fastsætte undtagelser og begrænsninger til reglerne efter databeskyttelsesforordningen. Dette vil være særligt relevant i forbindelse med retten til indsigt efter databeskyttelsesforordningens artikel 15. Det vil også betyde, at lovforslaget ikke vil indebære nogen fravigelse af alle almindelige forvaltningsretlige regler og principper, herunder i forvaltnings- og offentlighedsloven. Sagsbehandlingen vil derfor fortsat skulle overholde alle forvaltningsretlige regler og principper, herunder bl.a. kravet om hjemmel og sagslighed, forvaltningslovens sagsbehandlingsregler, proportionalitets- og ligebehandlingsprincip. Disse regler vil fortsat sikre, at en part har ret og mulighed for at fremkomme med sine synspunkter, bestride afgørelsen m.v. i overensstemmelse med, hvad der gælder for afgørelser og beslutninger på området.

2.3.2.2. Det er Digitaliseringsministeriets vurdering, at det ikke er relevant at indføre en generel mulighed for at fravige oplysningspligten efter databeskyttelsesforordningens artikel 13 og 14.

Det bemærkes derfor, at lovforslaget ikke vil omfatte en mulighed for at fastsætte regler, der vil begrænse eller gøre undtagelse til oplysningspligten der følger af databeskyttelsesforordningens artikel 13 og 14.

I konkrete projekter vil en undtagelse til oplysningspligten kunne være relevant. I disse tilfælde vurderes det dog, at § 22, stk. 2, i lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven), vil indeholde en sådan tilstrækkelig undtagelsesmulighed, idet denne bestemmelse allerede vil give mulighed for at undlade at opfylde oplysningspligten i disse tilfælde.

Myndigheder i den offentlige forvaltning vil også i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 4, og artikel 14, stk. 5, konkret kunne

vurdere, om der i specifikke situationer vil kunne gøres undtagelse til oplysningspligten. Dette vil f.eks. være relevant i tilfælde, hvor den registrerede allerede er bekendt med oplysningerne, der fremgår af artikel 13, stk. 1-2, og artikel 14, stk. 1-2, i tilfælde, hvor det er umuligt at informere den registrerede om viderebehandlingen, eller i tilfælde hvor det kræver en uforholdsmæssig stor indsats at oplyse den registrerede.

3. Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Behandlingen af personoplysninger er i udgangspunktet reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer samt lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven), som supplerer bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen.

Med den forslåede ordning får myndigheder i den offentlige forvaltning mulighed for at behandle personoplysninger, som myndigheden i øvrigt har lovligt adkomst til, til udvikling og anvendelse af AI-systemer for at understøtte myndighedens opgavevaretagelse efter anden lovgivning. Dette omfatter behandling af personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 6, 9 og 10.

Behandling af personoplysninger er lovlig, hvis én af betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a-f, er opfyldt, herunder hvis behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som led i myndighedsudøvelse (litra e).

Behandling i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, skal have et såkaldt supplerende retsgrundlag, som forpligter eller berettiger myndigheden til at udføre en bestemt myndighedsopgave. Det følger af forordningens artikel 6, stk. 3.

Behandling af personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser eller tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger på grundlag af forordningens artikel 6, stk. 1, må kun foretages under kontrol af en offentlig myndighed, eller hvis behandling har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som giver passende garantier for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Ethvert omfattende register over straffedomme må kun føres under kontrol af en offentlig myndighed.

Behandling af særlige kategorier af personoplysninger er som udgangspunkt forbudt, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1. Dette forbud finder dog ikke anvendelse, bl.a. hvis behandling er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser, jf. litra g.

Som det fremgår af pkt. 1. til lovforslagets almindelige bemærkninger, er der gode muligheder forbundet med anvendelsen af AI-systemer i sagsbehandlingen – både i forhold til de anvendte ressourcer og i forhold til at øge kvaliteten. Det er derfor Digitaliseringsministeriets opfattelse, at behandling af personoplysninger nødvendiggøres af hensyn til formålet af væsentlig samfundsmæssig betydning.

Den foreslåede bestemmelse skal således anses for at udgøre det supplerende retsgrundlag for behandling i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, artikel 9, stk. 2, litra g, og artikel 10.

Ordlyden af bestemmelsen i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g, om at sikre passende og specifikke foranstaltninger, peger i retning af, at der kan være tilfælde, hvor det er nødvendigt at fastlægge yderligere foranstaltninger ved lov end dem, som allerede følger af databeskyttelsesforordningen, for at sikre den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

Endvidere er det ved behandlingen af oplysninger om strafbare forhold et krav, at behandlingen sker under iagttagelse af ”passende garantier”.

Det skal således, når et bestemt AI-system skal anvendes på et givent område, overvejes, om der er behov for yderligere foranstaltninger og i givet fald hvilke foranstaltninger, idet kravene og behovet må forventes at divergere fra område til område.

Vedkommende minister foreslår derfor at skulle kunne fastsætte de nødvendige specifikke foranstaltninger til et given AI-system efter behov.

At der efter bestemmelsen kan fastsættes nærmere regler, indebærer ikke, at der i hvert tilfælde skal fastsættes regler. Det vil således – ud fra en konkret

vurdering – kunne besluttes, at de krav, der eventuelt følger af anden gældende ret, er tilstrækkelige foranstaltninger.

3.1. Den registreredes rettigheder

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen med senere ændringer fastsætter i artikel 12-22 en række rettigheder for de registrerede. Det drejer sig f.eks. om den registreredes ret til indsigt (artikel 15) og den registreredes ret til sletning (artikel 17).

Et AI-system vil efter sin natur potentielt kunne medføre en begrænsning af den registreredes rettigheder, f.eks. hvis AI-systemets funktionsmåde vil kunne stille den registrerede dårligere i forhold til vedkommendes rettigheder, f.eks. i forhold til retten til indsigt eller sletning. Det skyldes, at AI-systemer ofte er kendetegnet ved komplekse datastrukturer, hvor oplysninger fra mange registrerede indgår i trænings- og modelleringsteknikker, der ikke nødvendigvis tillader adskillelse af den enkelte registreredes data. Det betyder, at den registreredes rettigheder, herunder f.eks. retten til indsigt og retten til sletning, i praksis kan være vanskelig – eller i visse tilfælde umulig – at opfylde, når oplysningerne først er integreret i et AI-system.

Der kan være konkrete AI-systemer, som efter sit formål ligger inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 23, f.eks. hvis formålet med (udviklingen af) systemet i sidste ende er forebyggelse, efterforskning mv. Endvidere kan anvendelsen af et AI-system i sig selv efter omstændighederne kunne anses for at udgøre vigtige målsætninger i forbindelse med en medlemsstats generelle samfundsinteresser, f.eks. hvis effektiviseringsgevinsten ved at anvende et AI-system til løsningen eller understøttelsen af en myndighedsopgave er af en vis størrelse.

For at sikre, at hensynet til den registreredes rettigheder ikke i alle tilfælde indebærer, at et AI-system vil skulle indrettes på en sådan måde, at disse kan iagttages, hvilket enten vil være umuligt eller vil svække AI-systemets præcision, gives vedkommende minister mulighed for konkret at fastsætte undtagelser hertil.

Ved den foreslåede bestemmelse i § 4 fastsættes muligheden for at begrænse eller afvige fra andre af den registreredes rettigheder i databeskyttelsesforordningens artikel 12 og artikel 15-22. En undtagelse efter bestemmelsen i

§ 4 fastsættes af ressortministrene på eget ressortområde og kan alene indføres, såfremt en undtagelse er i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 23.

Endelig bemærkes det, at det forudsættes, at de øvrige krav i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven iagttages, når der behandles personoplysninger i medfør af de forslåede bestemmelser.

4. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Det vurderes, at der foreligger en risiko for, at lovforslaget kan medføre potentielle negative ligestillingsmæssige konsekvenser. Det er nemlig en generel problematik, at AI-systemer kan indeholde automatiseringsbias.

Det følger bl.a. af præambelbetragtning nr. 67 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer, at bias f.eks. kan være en iboende del af de underliggende datasæt, navnlig når der anvendes historiske data, eller kan genereres, når systemerne implementeres under virkelige forhold. De resultater, der leveres af AI-systemer, kan påvirkes af sådanne iboende bias, som er tilbøjelige til gradvist at øges og derved videreføre og forstærke eksisterende forskelsbehandling, navnlig for personer, der tilhører bestemte sårbare grupper, herunder racemæssige eller etniske grupper.

Ved at give myndigheder i den offentlige forvaltning en bred adgang til at anvende AI-systemer til at understøtte varetagelsen af deres forvaltningsopgaver efter anden lovgivning, vil risikoen for, at borgere udsættes for forskelsbehandling på baggrund af de iboende bias i AI-systemerne, være til stede.

Det skal understreges, at der i dag eksisterer forskellig lovgivning både nationalt og efter EU-retten, som adresserer problematikken omkring ligestilling og bias i forbindelse med sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

Det drejer sig bl.a. om Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF

(databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer, forordningen om kunstig intelligens, lovbekendtgørelse nr. 5 af 6. januar 2025 om ligestilling af kvinder og mænd (ligestillingsloven) og forvaltningsretten. Den relevante lovgivning opstiller ingen garantier for, at der ikke ved anvendelse af AI-systemer til sagsbehandling sker forskelsbehandling på baggrund af en iboende bias i AI-systemet, men fastsætter alene forskellige foranstaltninger med henblik på at begrænse og minimere risikoen for ligestillingsmæssige konsekvenser. Myndighederne skal derfor bl.a. selv konkret vurdere med afsæt i de relevante regelsæt, hvilke mitigerende foranstaltninger, som vil være relevante at implementere for at begrænse eventuel påvirkning fra bias i AI-systemet i forbindelse med beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det bemærkes overordnet, at lovforslaget ikke indebærer forpligtigelser for det offentlige, idet det ikke indeholder en pligt for myndigheder i den offentlige forvaltning til at udvikle og anvende AI-systemer til varetagelse af deres opgaver efter anden lovgivning. Derfor medfører lovforslaget ikke økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser, som kan henføres til forpligtigelser, der følger af lovforslaget.

Det bemærkes dog, at tilrettelæggelsen af AI-systemer kan have økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for myndigheder i den offentlige forvaltning, som vælger at anvende AI-systemer til at understøtte deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning. Dette omfatter både staten, regionerne og kommunerne.

Ved at give myndigheder i den offentlige forvaltning hjemmel til at udvikle og anvende AI-systemer, der behandler personoplysninger, som led i deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning, vurderes det, at myndighederne kan opnå effektiviseringsgevinster og frigive tid til kerneopgaven. Dette beror på, at AI-systemer vil kunne frigive tid ved særligt at understøtte områder med hyppige og ensartede sager og processer. Dette kunne f.eks. være tjek og indsamling af dokumentation i sagsbehandlingen, udarbejdelse af referater eller lignende. Samtidig vil en generel databeskyttelsesretlig hjemmel, som tilvejebringes i dette lovforslag medføre, at myndigheder i den offentlige forvaltning i mindre grad forventes at have behov for at indkøbe ekstern bistand for at afklare rammerne for, hvornår og i hvilket omfang de må anvende AI-systemer i deres opgavevaretagelse.

Lovforslaget kan medføre økonomiske omkostninger for de myndigheder, som vælger at udvikle og anvende AI-systemer. Det bemærkes dog, at lovforslaget ikke indebærer forpligtigelser for myndigheder i den offentlige forvaltning til at udvikle og anvende AI-systemer, hvorfor eventuelle økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser ikke kan henføres til forpligtigelser, der følger af lovforslaget. Omkostningerne forbundet med udvikling og anvendelse af AI-systemer kan tage form af implementeringsomkostninger forbundet med evt. indkøb, træning og implementering af AI-systemer i drift. Dertil kan der være omkostninger relateret til oplæring af medarbejdere og løbende vedligehold af AI-systemer. Det vurderes, at disse omkostninger vil være højest i begyndelsen af implementeringsprocessen, hvorefter de vil blive opvejet af de ovennævnte gevinster ved anvendelse af AI-systemer i myndighedernes opgavevaretagelse.

For så vidt angår lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser i § 3, stk. 2, og § 4, vil der i forbindelse med udstedelsen af eventuelle bekendtgørelser blive foretaget en vurdering af eventuelle økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget er udarbejdet under hensyntagen til principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Det er formålet med lovforslaget at understøtte og øge muligheden for, at myndigheder i den offentlige forvaltning kan gøre brug af AI-systemer i deres opgavevaretagelse.

Lovforslaget overholder princip 1 om enkle og klare regler ved at blive fremsat som en ny hovedlov, der tilvejebringer et generelt hjemmelsgrundlag for udvikling og anvendelse af AI-systemer, der behandler personoplysninger ved myndigheders opgavevaretagelse. Samtidig bygger lovforslaget på entydige og konsistente begreber samt en klar afgrænsning af, hvilke aktører bestemmelserne retter sig mod.

I tilknytning til princip 2 om digital kommunikation bemærkes, at lovforslaget ikke indeholder regler, der stiller krav om obligatorisk digital kommunikation mellem borgere og virksomheder og myndigheder i den offentlige forvaltning. Det kan blive nødvendigt for myndigheder at oplyse borgere om behandling af deres personoplysninger ved udvikling og anvendelse af AI-systemer. Denne kommunikation vil dog afhænge af den enkelte myndighed og de konkrete AI-systemer, hvorfor det ikke er muligt at opstille generelle regler om digital kommunikation i lovforslaget.

Lovforslaget overholder princip 3 om automatisering ved at tilvejebringe hjemmel til, og derved gøre det lettere, at anvende AI-systemer til beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger. Dette vil muliggøre delvis automatisering af myndigheders opgaveløsning under hensyntagen til relevante regler og krav. Hermed understøttes både brugen af selvstændige AI-systemer og AI-systemer, som er indlejret i andre systemer, som myndighederne gør brug af i deres opgavevaretagelse.

Lovforslaget overholder princip 4 om ensartede begreber og genbrug af data ved for det første at genanvende begrebsdefinitioner fra EU-reguleringen og relevant national lovgivning. For det andet lægger lovforslaget ikke op til at indsamle data, og det understøtter i stedet myndigheders brug af den data, de allerede besidder, til udvikling og anvendelse af AI-systemer.

Lovforslaget adresserer ikke princip 5 om sikker håndtering af data. I relation til princip 5 skal det imidlertid fremhæves, at vedkommende minister skal fastsætte specifikke foranstaltninger i de tilfælde, hvor særlige kategorier af personoplysninger behandles, eller hvor myndigheder anser det for nødvendigt at fravige fra den registreredes rettigheder i databeskyttelsesforordningen, såfremt yderligere specifikke foranstaltninger er påkrævede efter databeskyttelsesretten.

Princip 6 om anvendelse af offentlig infrastruktur vurderes ikke at være relevant, idet der på nuværende tidspunkt ikke eksisterer offentlig infrastruktur på lovforslagets anvendelsesområde.

Endelig vurderes princip 7 om forebyggelse af snyd og fejl ikke at være relevant i relation til dette lovforslag. Hertil bør bemærkes, at det som følge af lovforslaget vil være muligt for vedkommende minister at udstede bekendtgørelser, som inden for bestemte områder vil tillade brugen af AI-systemer i f.eks. kontroløjemed eller til udarbejdelse af risikoscorer, som kan understøtte forebyggelse af snyd og fejl.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har været sendt til Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR), der på det foreliggende grundlag har vurderet, at lovforslaget ikke medfører økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget indeholder dog bemyndigelser til udstedelse af bekendtgørelser, som potentielt kan medføre administrative konsekvenser. Der vil i forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser blive foretaget en vurdering af eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Det vurderes, at lovforslaget både har positive og potentielt negative administrative konsekvenser for borgerne.

Ved at give myndigheder i den offentlige forvaltning adgang til at bruge AI-systemer til beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger, må det forventes, at sagsbehandlingstiderne i forvaltningen vil blive forkortet. Dette er positivt for borgerne, der bl.a. får lettere og hurtigere adgang til relevante forvaltningsmæssige afgørelser i deres sager. Samtidig kan brugen af AI-systemer, der er trænet til at håndtere konkrete sager efter specifikke parametre, sikre en større ensartethed ved udfaldet af sager. Dette kan være med til at understøtte, at borgerne behandles ens samt at bidrage til højere kvalitet i sager.

Med lovforslagets § 4 indføres der en bemyndigelsesbestemmelse, der giver ressortministrene mulighed for at indføre begrænsninger i den registreredes rettigheder. Såfremt ressortministrene på baggrund af bemyndigelsesbestemmelsen vælger at indføre begrænsninger i den registreredes rettigheder, kan dette medføre et indgreb i borgernes retssikkerhed, herunder særligt i forhold til retten til indsigt og sletning efter artikel 15 og artikel 17 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer.

Det bemærkes desuden, at der ved brug af AI-systemer i forbindelse med sagsbehandling, kan være en potentiel risiko for, at borgere udsættes for forskelsbehandling, grundet muligheden for underliggende bias i AI-systemet. Denne potentielle risiko vil dog kunne blive mitigeret efter anden lovgivning, hvoraf der følger en række forskellige forpligtigelser herfor. Der henvises i den forbindelse til de almindelige bemærkninger pkt. 4. om ligestillingsmæssige konsekvenser.

8. Klimamæssige konsekvenser

Det vurderes, at lovforslaget kan have klimamæssige konsekvenser, hvis omfang dog ikke på nuværende tidspunkt kan fastlægges nærmere. Lovforslagets potentielle anvendelsesområde er bredt, og det er endnu ikke

afklaret, i hvilket omfang og i hvilke sammenhænge lovforslaget forventes anvendt i praksis.

De klimamæssige konsekvenser vil endvidere afhænge af en række faktorer, herunder typen af det konkrete AI-system, AI-systemets udvikling og anvendelse, dets energiforbrug samt antallet af brugere. På denne baggrund vurderes det ikke muligt på nuværende tidspunkt at foretage en nærmere beskrivelse eller kvantificering af de klimamæssige konsekvenser.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget giver anledning til flere overvejelser i relation til EU-retten.

For så vidt angår overvejelser i relation til lovforslagets forhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer og lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven), henvises til lovforslagets pkt. 3. i de almindelige bemærkninger om forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Lovforslaget giver derudover anledning til overvejelser i relation til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer.

Forordningen om kunstig intelligens regulerer omsætning, ibrugtagning og anvendelse af AI-systemer. Visse typer af AI-systemer, som vil være dækket af denne lov, skal leve op til krav og forpligtelser, som følger af forordningen om kunstig intelligens.

Forordningen om kunstig intelligens trådte i kraft den 1. august 2024, men reglerne heri finder trinvist anvendelse frem mod 2027. Det indebærer, at AI-systemer, der kan klassificeres som højrisiko efter forordningen om

kunstig intelligens, derfor ikke vil være omfattet af de forpligtelser, der følger af den benævnte risikoklassificering, på det tidspunkt, hvor dette lovforslag forventes at træde i kraft.

I forordningen om kunstig intelligens defineres en række begreber, der omhandler udvikling og anvendelse af AI-systemer, jf. forordningens artikel 3. I lovforslagets § 2 foreslås det, at der opereres med allerede kendte og harmoniserede begreber bl.a. i overensstemmelse med forordningen om kunstig intelligens.

Visse AI-systemer kategoriseres efter forordningen om kunstig intelligens, som højrisiko-AI-systemer. AI-systemer der anvendes af myndigheder i den offentlige forvaltning kan hertil i særlige tilfælde kategoriseres som højrisiko efter bilag III, nr. 5) i forordningen om kunstig intelligens, i forbindelse med vurdering af adgang og benyttelse af væsentlige private tjenester og væsentlige offentlige tjenester og ydelser.

Det følger af præambelbetragtning nr. 58 i forordningen om kunstig intelligens, at de væsentlige offentlige bistandsydelser og tjenester, der er omfattet af bilag III, nr. 5), må forstås som sundhedstjenester, socialsikringsydelser, sociale tjenester, der yder beskyttelse i tilfælde af barsel, sygdom, arbejdsulykker, afhængighed eller alderdom og tab af beskæftigelse samt social bistand og boligstøtte. Der tages i vurderingen hensyn til, at ansøgere af sådanne ydelser og tjenester typisk vil være afhængige af disse og befinder sig i en sårbar situation i forhold til de ansvarlige myndigheder. Det er dermed betydelig afgrænset, hvad der må forstås som en ”væsentlig offentlig tjeneste eller ydelse”.

Det følger desuden af artikel 6, stk. 3, i forordningen om kunstig intelligens, at uanset stk. 2, betragtes et AI-system, der er omhandlet i bilag III, ikke som højrisiko, hvis det ikke udgør en væsentlig risiko for skade på sundheden, sikkerheden eller fysiske personers grundlæggende rettigheder, herunder ved ikke i væsentlig grad at påvirke resultatet af beslutningstagning.

Det forventes dermed kun at være i et begrænset omfang, at AI-systemer, der udvikles og anvendes af myndigheder i den offentlige forvaltning, vil være omfattet af reglerne om højrisiko-AI-systemer.

Såfremt det vurderes, at et AI-system, der anvendes af myndigheder i den offentlige forvaltning, kan klassificeres som et højrisiko-AI-system, skal de relevante forpligtelser i kapitel III i forordningen om kunstig intelligens efterleves.

UDKAST

Det gøres hertil bemærket, at visse AI-systemer vil være underlagt gennem-sigtighedsforpligtelser. Hertil kan offentlige myndigheder være underlagt krav om at sikre AI-færdigheder blandt deres medarbejdere, såfremt AI-sy-stemer anvendes eller udvikles.

Det bemærkes, at lovforslaget ikke tilsigter at foretage undtagelser fra eller begrænsninger i denne ret.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra [den 12. februar 2026 til den 2. marts 2026 (18 dage)] været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F, Advokatsamfundet, AE – Arbejderbevægelsen Erhvervsråd, Akademi-kerne, ATP, Cybersikkerhedsrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk IT, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Iværksættere, Danske Regioner, Danske Universiteter, DANVA, Dataetisk Råd, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Digital Lead, DIRA (Dansk Robot Netværk), Domstolsstyrelsen, Erhvervshus Fyn, Erhvervshus Hovedstaden, Erhvervshus Midtjylland, Erhvervshus Nordjylland, Erhvervshus Sjælland, Erhvervshus Sydjylland, F&P, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), FDIH, Finans Danmark, FOA, Forbrugerrådet Tænk, Fonden Dansk Standard, FSR, Green Power Denmark, GTS-foreningen, HK Danmark, IBIZ-center, Ingeniørforeningen IDA, Institut for menneskerettigheder, IT-Branchen, IT-Politisk Forening, KL, KMD, KOMBIT, Landbrug og Fødevarer, MADE, Microsoft Danmark, Nets DanID, NNIT, Odense Robotics, Prosa, Psykiatrifonden, Rigsrevisionen, Rådet for Digital Sikkerhed, Rådet for Socialt Udsatte, SMV Danmark, TEKNIQ, Teleindustrien og Ældresagen.

12. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindre-udgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Der forventes positive konsekvenser, såfremt myndigheder i den offentlige forvaltning vælger at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af	Der forventes negative konsekvenser, såfremt myndigheder i den offentlige forvaltning vælger at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger til deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

UDKAST

	personoplysninger til deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning.	Udgifterne vil primært være forbundet med evt. indkøb, træning og implementering af AI-systemer i drift.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	<p>Der forventes positive implementeringskonsekvenser, såfremt myndigheder i den offentlige forvaltning vælger at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning.</p> <p>Det indebærer, at myndigheder i den offentlige forvaltning kan opnå betydelige effektiviseringsgevinster og frigive tid til kerneopgaver.</p>	<p>Der forventes negative implementeringskonsekvenser, såfremt myndigheder i den offentlige forvaltning vælger at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning.</p> <p>Der må forventes implementeringskonsekvenser relateret til oplæring af medarbejdere og løbende vedligehold af AI-systemer. Det vurderes, at disse omkostninger vil være højest i begyndelsen af implementeringsprocessen, hvorefter de vil blive opvejet af effektiviseringsgevinster ved anvendelse af AI-systemer i myndighedernes opgavevaretagelse.</p>
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Der forventes positive konsekvenser for borgerne ved hurtigere sagsbehandlingstid, samt bidrage til kvaliteten i afgørelser såfremt muligheden for at udvikle eller anvende AI-systemer udnyttes.	Der forventes potentielle negative konsekvenser for borgerne, såfremt muligheden for at gøre undtagelse til den registreredes rettigheder udnyttes af ressortministrene i senere bekendtgørelser.

UDKAST

Klimamæssige konsekvenser	Ingen	I et uvist omfang forventes der at kunne være klimamæssige konsekvenser.
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget vil være et supplerende retsgrundlag for behandling af personoplysninger ved brug af AI-systemer i overensstemmelse med artikel 6, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen).	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det fremgår af § 1, stk. 1 og 2, i lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven, at anvendelsesområdet for forvaltningsloven omfatter en præcis og bred definition på, hvilke myndigheder og organisationer der bør anses som en del af den offentlige forvaltning. Derudover kan vedkommende minister efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at forvaltningsloven helt eller delvist skal gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., på eget område, efter forvaltningslovens § 1, stk. 3.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.1. om gældende ret for nærmere om forvaltningslovens anvendelsesområde.

Det foreslås i § 1, stk. 1, at denne lov gælder for alle dele af den offentlige forvaltning, jf. forvaltningslovens § 1, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at begreberne i lovforslaget om den offentlig forvaltning vil være harmoniseret med dansk lovgivning i øvrigt.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at bestemmelsen bygger på eksisterende dansk ret og opererer med etablerede begreber. Hertil medfører bestemmelsen, at lovforslaget vil finde anvendelse på samtlige myndigheder, der udøver offentlig virksomhed efter forvaltningsloven.

Det foreslås i stk. 2, nr. 1, at i overensstemmelse med forvaltningslovens § 1, stk. 2, gælder denne lov desuden for al virksomhed, der udøves af selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov.

Den foreslåede bestemmelse vil omhandle alle former for virksomhed, der udøves af selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov.

Endvidere vil den foreslåede bestemmelse være udtryk for en lovfæstelse af gældende ret, da de pågældende selvejende institutioner m.v. er omfattet af den gældende forvaltningslov, idet de henregnes til den offentlige forvaltning.

UDKAST

Det foreslås i stk. 2, *nr. 2*, at i overensstemmelse med forvaltningslovens § 1, stk. 2, gælder denne lov desuden for al virksomhed, der udøves af selvejende institutioner, foreninger, fonde, m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Den foreslåede bestemmelse vil omhandle alle former for virksomheder, der udøves af selvejende institutioner, foreninger, fonde, m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Endvidere vil den foreslåede bestemmelse medføre en afgrænsning af begrebet ”offentlig virksomhed”, som vil have en mere omfattende karakter end bestemmelsens nr. 1, og både kan sigte til afgørelsesvirksomhed og til virksomhed, der traditionelt betragtes som faktisk forvaltningsvirksomhed.

Ved vurderingen heraf, vil der bl.a. kunne blive lagt vægt på, om institutionen helt eller delvist er offentligt finansieret, om institutionen er undergivet statslig revision, om det offentlige har adgang til at udpege bestyrelsesmedlemmer, om det offentlige har adgang til at ansætte den daglige leder af institutionen, om det offentlige har instruktionsbeføjelse over for institutionen, om det offentlige skal godkende institutionens vedtægter, om det offentlige eventuelt yder sekretariatsbistand til institutionen, om det offentlige overtager institutionens rettigheder og forpligtelser, hvis den nedlægges, om det offentlige skal godkende institutionens regnskaber, og om institutionens drift og virksomhed er reguleret detaljeret ved regler og retningslinjer udstedt af det offentlige.

Det foreslås i § 1, *stk. 3*, at denne lov gælder desuden for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., efter anden lovgivning og regler i overensstemmelse med forvaltningslovens § 1, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at loven hertil vil gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., hvis udgifterne ved deres virksomhed overvejende dækkes af statslige, regionale eller kommunale midler, eller i det omfang de ved eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på det offentliges vegne.

Endvidere vil den foreslåede bestemmelse sikre, at lovforslaget tillige vil dække virksomheder og institutioner, der overvejende dækkes af statslige,

regionale eller kommunale midler. Der vil herunder kunne være tale om direkte tilskud, medlemsbidrag eller egentlige betalinger for modydelser.

Der henvises generelt til de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2. om digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.

Til § 2

En række af definitionerne i lovforslaget vil skulle fortolkes i overensstemmelse med allerede gældende ret, herunder harmoniserede begreb efter EU-retten.

Det fremgår af artikel 3, nr. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer, at der ved et "AI-system" forstås: "et maskinbaseret system, som er udformet med henblik på at fungere med en varierende grad af autonomi, og som efter idriftsættelsen kan udvise en tilpasningsevne, og som til eksplicite eller implicite mål af det input, det modtager, udleder, hvordan det kan generere output såsom forudsigelser, indhold, anbefalinger eller beslutninger, som kan påvirke fysiske eller virtuelle miljøer".

Det fremgår af artikel 3, nr. 11, i forordningen om kunstig intelligens, at der ved "ibrugtagning" forstås: "levering af et AI-system til anvendelse for første gang enten direkte til idriftsætteren eller til egen brug i Unionen i overensstemmelse med dets tilsigtede formål".

Det fremgår af artikel 4, nr. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer, at der ved "personoplysninger" forstås: "enhver form for information om en identificerbar fysisk person ("den registrerede"); ved identificerbar fysisk person forstås en fysisk person, der direkte eller indirekte kan identificeres, navnlig ved en identifikator som f.eks. et navn, et identifikationsnummer, lokaliseringsdata, en onlineidentifikator eller et eller flere elementer, der er særlige for denne fysiske persons fysiske,

fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet”.

Derudover fremgår det af artikel 4, nr. 2, i databeskyttelsesforordningen, at der ved ”behandling” forstås: ”enhver aktivitet eller række af aktiviteter — med eller uden brug af automatisk behandling — som personoplysninger eller en samling af personoplysninger gøres til genstand for, f.eks. indsamling, registrering, organisering, systematisering, opbevaring, tilpasning eller ændring, genfindning, søgning, brug, videregivelse ved transmission, formidling eller enhver anden form for overladelse, sammenstilling eller samkøring, begrænsning, sletning eller tilintetgørelse”.

Det foreslås i § 2, *nr. 1*, at der i denne lov forstås ved et ”AI-system”: ”et maskinbaseret system, som er udformet med henblik på at fungere med en varierende grad af autonomi, og som efter idriftsættelsen kan udvise en tilpasningsevne, og som til eksplicite eller implicite mål af det input, det modtager, udleder, hvordan det kan generere output såsom forudsigelser, indhold, anbefalinger eller beslutninger, som kan påvirke fysiske eller virtuelle miljøer”.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at hjemlen i lovforslaget til myndigheder i den offentlige forvaltnings behandling af personoplysninger ved brug af kunstig intelligens afgrænses til at omfatte kunstig intelligens, der udgør et AI-system efter legaldefinitionen i artikel 4, nr. 1, i forordningen om kunstig intelligens.

Med den foreslåede bestemmelse vil lovforslaget således operere med en definition af kunstig intelligens, som allerede eksisterer i lovgivningen og et begreb, som er harmoniseret på EU-plan.

EU-Kommissionen har på dens hjemmeside i februar 2025 udgivet retningslinjer (Kommissionens retningslinjer for definition af et AI-system som fastlagt i forordning (EU) 2024/1689 (forordningen om kunstig intelligens)), der nærmere uddyber, hvordan begrebet ”AI-system” skal forstås og fortolkes i praksis. Definitionen i lovforslaget vil derfor skulle fortolkes i overensstemmelse hermed, samt efter gældende retspraksis fra bl.a. EU-Domstolen og administrativ praksis på området m.v.

Det foreslås i § 2, *nr. 2*, at i denne lov forstås ved ”personoplysninger”: ”enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (»den registrerede«); ved identificerbar fysisk person forstås en

fysisk person, der direkte eller indirekte kan identificeres, navnlig ved en identifikator som f.eks. et navn, et identifikationsnummer, lokaliseringsdata, en onlineidentifikator eller et eller flere elementer, der er særlige for denne fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet”.

Med den foreslåede bestemmelse vil lovforslaget operere med det samme personoplysningsbegreb, som allerede følger af databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1. Lovforslaget vil derfor anvende et velkendt begreb, der allerede eksisterer i praksis samt et begreb, som er harmoniseret på EU-plan.

Begrebet ”personoplysninger” vil derfor skulle fortolkes i overensstemmelse med gældende ret, dvs. efter retspraksis og administrativ praksis på området, herunder efter afgørelser fra EU-Domstolen samt efter Datatilsynets praksis m.v.

Det foreslås i § 2, *nr. 3*, at i denne lov forstås ved ”behandling”: ”enhver aktivitet eller række af aktiviteter, med eller uden brug af automatisk behandling, som personoplysninger eller en samling af personoplysninger gøres til genstand for, f.eks. indsamling, registrering, organisering, systematisering, opbevaring, tilpasning eller ændring, genfindning, søgning, brug, videregivelse ved transmission, formidling eller enhver anden form for overladelse, sammenstilling eller samkøring, begrænsning, sletning eller tilintetgørelse”.

Med den foreslåede bestemmelse vil lovforslaget operere med det samme behandlingsbegreb, som allerede følger af databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 2. Lovforslaget vil derfor anvende et velkendt begreb, der allerede eksisterer i praksis samt et begreb, som er harmoniseret på EU-plan.

Begrebet ”behandling” vil derfor skulle fortolkes i overensstemmelse med gældende ret, dvs. efter retspraksis og administrativ praksis på området, herunder efter afgørelser fra EU-Domstolen samt efter Datatilsynets praksis m.v.

Det foreslås i § 2, *nr. 4*, at i denne lov forstås ved ”beslutningsstøtte”: ”enhver form for forslag eller anbefaling til afgørelser eller tiltag overfor den registrerede, som er genereret af et AI-system, og som en fysisk person inddrager i den samlede faglige vurdering, som ligger til grund for afgørelsen

eller tiltaget, uden at AI-systemet selv træffer afgørelse eller iværksætter tiltaget”.

Den foreslåede bestemmelse vil fastlægge rammerne for forståelsen af begrebet ”beslutningsstøtte” i loven. Der findes ikke, som tilfældet er med en række af de øvrige definitioner i lovforslaget, en legaldefinition af, hvad der forstås ved ”beslutningsstøtte”.

Begrebet vil omfatte situationer, hvor f.eks. en sagsbehandler i den offentlige forvaltning anvender et AI-system, som et redskab til at understøtte den faglige vurdering i forbindelse med afgørelser eller tiltag over for fysiske personer. Det vil f.eks. kunne være ved at forberede en sag helt eller delvist, herunder ved at komme med forslag til afgørelser, forudsigelser eller anbefalinger vedrørende sagen, som en sagsbehandler herefter kan anvende som støtte, når sagsbehandleren skal træffe den endelige afgørelse i sagen.

Det bemærkes i den forbindelse, at beslutningsstøtte, som sker i forbindelse med brugen af et AI-system, som udgangspunkt i en eller anden grad vil involvere en evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger, idet AI-systemet netop er tiltænkt at evaluere bestemte personlige forhold vedrørende en borger, dvs. drage konklusioner på baggrund af et input. Udtrykket ”evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger” vil skulle fortolkes i overensstemmelse med artikel 4, nr. 4, i databeskyttelsesforordningen.

Endelig bemærkes det, at ”beslutningsstøtte” efter den foreslåede bestemmelse ikke vil omfatte tilfælde, hvor afgørelser eller tiltag træffes automatisk og udelukkende på grundlag af forslag eller anbefalinger genereret af et AI-system, dvs. uden involvering af en fysisk person i form af kontrol og eftersyn. Afgørelsen eller tiltaget vil således fortsat skulle bero på en individuel og konkret vurdering foretaget af en fysisk person.

I forhold til grænsen mellem, hvornår der vil være tale om beslutningsstøtte eller automatisk sagsbehandling, dvs. i forhold til graden af menneskelig involvering, må det forventes, at fremtidig retspraksis vil bidrage til at præcisere, hvilken grad af menneskelig involvering der kræves for, at anvendelsen af et AI-system kan anses som beslutningsstøtte og ikke automatiseret sagsbehandling, f.eks. efter databeskyttelsesforordningens artikel 22 om automatiske individuelle afgørelser, herunder profilering.

Det foreslås i § 2, *nr. 5*, at i denne lov forstås ved ”udvikling”: ”enhver aktivitet der bidrager til udviklingen af et AI-system, herunder skabelse, træning, afprøvning og validering”.

Den foreslåede bestemmelse vil fastlægge rammerne for forståelsen af begrebet ”udvikling” i loven. Der findes ikke, som tilfældet er med en række af de øvrige definitioner i lovforslaget, en legaldefinition af, hvad der forstås ved ”udvikling”.

Begrebet vil omfatte enhver aktivitet, som bidrager til udviklingen og skabelsen af et AI-system, f.eks. aktiviteter vedrørende design og kodning af AI-systemet, bearbejdelse af data, træning og evaluering af AI-systemets virkemåde.

I udviklingsfasen trænes et AI-system typisk ved brug af udvalgte datasæt (”træningsdata”) til at identificere bestemte mønstre. Systemet bliver derved i stand til at identificere de samme mønstre, når systemet i driftsfasen modtager input i form af nye data. Ved at analysere disse data kan systemet generere output i form af f.eks. indhold, forudsigelser, anbefalinger eller beslutninger baseret på sandsynligheden for, at et kendt mønster optræder i de nye datasæt.

Begrebet vil også omfatte lignende aktiviteter, der foretages efter, AI-systemet er taget i brug i forbindelse med den enkelte myndigheds varetagelse af forskellige myndighedsopgaver, herunder gentræning og videreudvikling. Udvikling og anvendelse af et AI-system vil således typisk være en iterativ proces bestående af en række faser, der ikke nødvendigvis sker i en bestemt rækkefølge. Der vil i praksis derfor godt kunne være en mere flydende overgang mellem begrebet ”udvikling” og begrebet ”anvendelse”, hvorfor de forskellige faser i AI-systemets livscyklus kan være svære at adskille. Det skal dog understreges, at lovforslaget både vil omfatte udvikling og anvendelse af et AI-system, hvorfor det ikke vil være et krav efter dette lovforslag, at myndigheden konkret kan angive, hvilken fase af AI-systemets livscyklus der er tale om.

Det foreslås i § 2, *nr. 6*, at i denne lov forstås ved ”anvendelse”: ”enhver anvendelse af et AI-system, herunder drift, efter det er taget i brug.

Den foreslåede bestemmelse vil fastlægge rammerne for forståelsen af begrebet ”anvendelse” i loven. Der findes ikke, som tilfældet er med en række

af de øvrige definitioner i lovforslaget, en legaldefinition af, hvad der forstås ved "anvendelse".

Begrebet vil omfatte enhver aktivitet, som vedrører anvendelsen af et AI-system, herunder f.eks. i forbindelse med varetagelsen af en myndigheds sagsbehandling og andre forvaltningsopgaver, efter AI-systemet er taget i brug.

Det bemærkes, at "udvikling" og "anvendelse" af et AI-system typisk vil være en iterativ proces bestående af en række faser, der ikke nødvendigvis sker i en bestemt rækkefølge. Der vil i praksis derfor godt kunne være en mere flydende overgang mellem begrebet "udvikling" og begrebet "anvendelse", hvorfor de forskellige faser i AI-systemets livscyklus kan være svære at adskille. Det skal dog understreges, at lovforslaget både vil omfatte udvikling og anvendelse af et AI-system, hvorfor det ikke vil være et krav efter dette lovforslag, at myndigheden konkret kan angive, hvilken fase af AI-systemets livscyklus der er tale om.

Begrebet "anvendelse" vil i øvrigt skulle forstås således, at AI-systemet på dette tidspunkt vil være blevet ibrugtaget efter artikel 3, nr. 11, i forordningen om kunstig intelligens om "ibrugtagning" af et AI-system. Hvorved forstås: "levering af et AI-system til anvendelse for første gang enten direkte til idriftsætteren eller til egen brug i Unionen i overensstemmelse med dets tilsigtede formål".

Til § 3

Der findes i dag ikke generel regulering, der giver myndigheder i den offentlige forvaltning hjemmel til at udvikle og anvende af AI-systemer ved behandling af personoplysninger med henblik på at understøtte disse myndigheder i den offentlige forvaltnings opgavevaretagelse efter anden lovgivning. Der ses dog lignende hjemmel ved behandling af personoplysninger på visse områder i sektorlovgivningen.

Det følger af § 28 i lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven), at myndigheder i den offentlige forvaltning ved udarbejdelse af lovforslag, bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, skal indhente en udtalelse fra Datatilsynet.

Der henvises generelt til de almindelige bemærkninger pkt. 2.2.1. om gældende ret vedrørende databeskyttelsesrettens krav om et supplerende retsgrundlag, jf. artikel 6, stk. 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer.

Det foreslås i § 3, *stk. 1*, at myndigheder inden for den offentlige forvaltning kan udvikle og anvende AI-systemer, herunder gøre brug af beslutningsstøtte, på baggrund af personoplysninger, myndigheden behandler, for at understøtte myndighedens opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at myndigheder indenfor den offentlige forvaltning har et supplerende nationalt retsgrundlag til behandling af personoplysninger ved udvikling og anvendelse af AI-systemer til brug for bl.a. beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger. Et supplerende retsgrundlag er nødvendigt for, at myndigheder i den offentlige forvaltning lovligt kan behandle personoplysninger i disse tilfælde, efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3.

Det betyder samtidig, at den enkelte myndighed herefter ikke vil skulle foretage en selvstændig vurdering af, om den eksisterende relevante sektorlovgivning har den fornødne klarhed til at udgøre et supplerende retsgrundlag efter artikel 6, stk. 3, i databeskyttelsesforordningen.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke give hjemmel til, at myndigheder i den offentlige forvaltning kan udvikle og anvende AI-systemer med henblik på automatiseret sagsbehandling, herunder at træffe automatiske afgørelser. Bestemmelsen vil derfor være afgrænset til, at myndigheder i den offentlige forvaltning kan udvikle og anvende AI-systemer i forbindelse med beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger. I forhold til grænsen mellem, hvornår der er tale om beslutningsstøtte eller automatisk sagsbehandling, dvs. i forhold til graden af menneskelig involvering, må det forventes, at fremtidig retspraksis vil bidrage til at præcisere, hvilken grad af menneskelig involvering der kræves for, at anvendelsen af et AI-system vil kunne anses som beslutningsstøtte og ikke automatiseret sagsbehandling, f.eks. efter databeskyttelsesforordningens artikel 22 om automatiske individuelle afgørelser, herunder profilering.

Den foreslåede bestemmelse vil alene omfatte myndigheder i den offentlige forvaltnings udvikling og anvendelse af "AI-systemer". Hermed vil der blive sikret harmonisering med anden lovgivning, herunder efter artikel 3, nr. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer, hvor dette begreb allerede er kendt.

Herudover vil bestemmelsen omfatte "udvikling og anvendelse" af de ovenfor nævnte AI-systemer. Det bemærkes, at der ved udvikling og anvendelse skal forstås samtlige nødvendige trin i AI-systemets livscyklus, herunder afprøvning, test, anvendelse, gentræning og videreudvikling.

At bestemmelsen omfatter "udvikling" vil medføre, at personoplysninger vil kunne anvendes som del af et AI-systems træningsdata. Data vil derfor kunne anvendes til at træne løsningen i at identificere mønstre, der er relevante for løsningens endelige opgave. Til dette vil der f.eks. kunne anvendes data fra myndighedens historiske og lukkede sager.

At bestemmelsen omfatter "anvendelse" vil medføre, at personoplysninger vil kunne indføres i AI-systemet med henblik på at modtage et genereret output i form af indhold, forudsigelser, anbefalinger eller beslutninger, baseret på sandsynligheden for, at et kendt mønster optræder i det nye datasæt. Til dette vil personoplysninger i forbindelse med aktive sager kunne blive anvendt.

I forbindelse med udvikling og anvendelse af et AI-system vil personoplysninger være relevante i sammenspil med hinanden. Personoplysninger i nye sager vil nemlig, når de indføres i AI-systemet, blive sammenholdt med det træningsdatasæt, hvori tidligere indsamlede personoplysninger er indgået. Et AI-system vil kunne generere det nødvendige output på baggrund af de sammenholdte datapunkter.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte anvendelse af AI-systemer til myndigheder i den offentlige forvaltnings "opgavevaretagelse". Opgavevaretagelsen vil omfatte alle de aktiviteter, som er omfattet af de allerede fastlagte og afgrænsede regler i sektorlovgivningen, som myndigheder i den

offentlige forvaltning udfører sine opgaver med hjemmel i. Opgavevaretagelsen vil både kunne omfatte afgørelser og tiltag, men også anden forvaltningsvirksomhed og sagsbehandling, der ikke sker med henblik på at træffe en afgørelse. Det essentielle ved forståelsen af ”opgavevaretagelse” er, at myndigheder i den offentlige forvaltning allerede ved hjemmel i anden lovgivning vil have ret til eller være forpligtede til at foretage denne opgave.

Myndigheder i den offentlige forvaltnings brug af AI-systemer til at varetage opgaver efter anden lovgivning vil bl.a. kunne omfatte beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger, men er ikke afgrænset hertil. Dette vil betyde, at beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger, vil kunne foretages, hvis det sker i forbindelse med myndigheder i den offentlige forvaltnings opgavevaretagelse.

Der henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne til § 2 for nærmere om de ovenfor nævnte begreber.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at myndigheder i den offentlige forvaltning kan behandle personoplysninger, som myndigheden har indsamlet til et formål, f.eks. konkret sagsbehandling, til et andet formål, navnlig udvikling af et AI-system, uden at skulle foretage en nærmere vurdering af, om der er tale om forenelige formål. Dette skyldes, at der i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4, vil være tale om viderebehandling på baggrund af national ret.

Den foreslåede bestemmelse vil derimod ikke give hjemmel til, at myndigheder kan indsamle nye personoplysninger, som myndigheden ikke efter gældende ret lovligt må indsamle og behandle til brug for AI-systemet, eller at der kan ske fravigelse af andre begrænsninger i den relevante lovgivning, som f.eks. tavshedspligter. Som videre beskrevet i de almindelige bemærkninger pkt. 2.3.2., vil bestemmelsen ikke indebære en adgang til at fravige øvrig lovgivning, herunder forvaltningsretlige regler og principper samt den relevante lovgivning på området. Bestemmelsen vil alene give adgang til, at der vil kunne udvikles og anvendes AI-systemer til beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger. Øvrige regler om anvendelse af oplysninger – f.eks. på sundhedsområdet eller skatteområdet – vil fortsat finde anvendelse.

Bestemmelsen vil skabe retsgrundlaget for, at myndighederne har ret til at udvikle og anvende AI-systemer til brug for beslutningsstøtte, herunder til evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende en borger, ved behandling af personoplysninger til varetagelse af deres lovbestemte opgaver. Bestemmelsen vil ikke tilsigte at skabe hjemmel til, at fysiske personer undergives en pligt til at kommunikere digitalt, underskriftskrav mv.

Det foreslås i § 3, *stk. 2*, at vedkommende minister på eget ressort skal fastsætte specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med behandling omfattet af *stk. 1*, når behandlingen omfatter personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, *stk. 1*, og artikel 10, og sådanne foranstaltninger er påkrævet i henhold til databeskyttelsesreglerne.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at, såfremt det er nødvendigt efter databeskyttelsesreglerne, kan behandlingen af de særlige kategorier af personoplysninger og personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser alene blive behandlet efter, at myndighederne i en bekendtgørelse har fastsat yderligere foranstaltninger for beskyttelse af den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder.

Med bestemmelsen vil myndigheder i den offentlige forvaltning blive gjort ansvarlige for at overveje behovet for at behandle disse kategorier af personoplysninger. I de tilfælde, hvor behandlingen af personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, *stk. 1* og artikel 10, vil blive vurderet at være nødvendige at behandle, vil bestemmelsen medføre, at myndighederne vil kunne stille fornødne garantier for den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, før behandlingen kan ske.

Ved vurderingen af, om det efter databeskyttelsesreglerne er nødvendigt at fastsætte yderligere foranstaltninger, vil det være relevant at overveje, om der allerede følger passende foranstaltninger af den relevante sektorlovgivning, som finder anvendelse på den pågældende behandling. I visse sektorer kan der f.eks. allerede være fastsat særlige regler eller foranstaltninger, der indeholder fornødne og passende garantier for beskyttelsen af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med sektorens øvrige behandling af personoplysninger. I sådanne tilfælde vil der kunne være begrænset behov for at fastsætte yderligere foranstaltninger i forbindelse med anvendelsen af et AI-system til den pågældende behandling i en bekendtgørelse.

Den foreslåede bestemmelse vil etablere en bemyndigelsesbestemmelse, som for de enkelte ressortministre vil være mulig at anvende enten konkret i forhold til bestemte AI-systemer eller til at fastsætte en mere generel ramme for brugen af AI-systemer inden for et givent ressortområde. I bekendtgørelsen vil bl.a. formålet med behandlingen kunne fremgå, hvilke typer af personoplysninger der kan behandles, angivelse af den dataansvarlige myndighed, kredsen af medarbejdere, som kan foretage behandlingen, samt hvilke foranstaltninger og behandlingsbetingelser, der skal iagttages i forbindelse med behandlingen, f.eks. et krav om løbende menneskeligt tilsyn og kontrol. Dette vil i øvrigt være oplysninger, som forventeligt allerede vil være identificeret, som led i den dataansvarliges udarbejdelse af en databeskyttelsesretlig konsekvensanalyse efter databeskyttelsesforordningens artikel 35. Dertil vil det være forventningen, at der vil være et vist overlap mellem de krav, som vil blive fastsat i de forskellige bekendtgørelser udstedt i medfør af den foreslåede bestemmelse, hvorfor der i vidt omfang vil kunne ske genbrug af krav fra tidligere udstedte bekendtgørelser.

Den foreslåede bestemmelse vil indeholde en bemyndigelsesbestemmelse, som ikke vil være rettet mod én bestemt minister, men til vedkommende ressortminister. Det skyldes, at AI-systemerne vil variere i karakter på tværs af ressort, og det vil derfor være uhensigtsmæssigt – i forhold til at fastsætte de nødvendige specifikke foranstaltninger til AI-systemet og i forhold til effektivitet – at alene én central minister vil skulle være ansvarlig herfor. Det foreslås derfor, for at understøtte den mest effektive løsning – både i forhold til tid, fleksibilitet og indsigt i behovene på de forskellige ressortområder – at bemyndigelsesbestemmelsen vil være rettet mod samtlige ministre. Da myndighederne i den offentlige forvaltning foretager en bred vifte af forskellige opgaver, vil generelle krav i dette lovforslag i forbindelse med behandlingen af særlige kategorier af personoplysninger samt personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser ikke kunne rumme samme præciseringsniveau, som kan fastsættes ved bekendtgørelse i de relevante sektorer.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil, modsat en generel hjemmel, kunne understøtte, at de garantier der stilles, retter sig mod konkrete behandlingsformål og, at der dermed kan tages højde for de specifikke behov, der måtte være for beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser. Den foreslåede ordning vil derfor kunne medføre, at der ved bekendtgørelse på sektorområderne, vil blive fastsat regler, med relevante og nuancerede foranstaltninger, der tilmed også kan adressere og potentielt mitigere de risici for de

grundlæggende rettigheder, der er forbundet med den konkrete behandling af personoplysninger. Det vil kunne øge kvaliteten af de foranstaltninger der fastsættes, når de respektive ressortministre etablerer disse regler på eget område.

Det bemærkes, at det er et krav efter databeskyttelsesforordningen, at der stilles fornødne garantier, førend disse særlige kategorier af personoplysninger kan behandles. Derfor vil der ikke med bestemmelsen etableres yderligere forpligtelser for ressortministrene end, hvad der allerede følger af databeskyttelsesreglerne. I stedet vil den foreslåede bestemmelse bidrage til, at der skal stilles konkrete og nuancerede garantier, som vil afhænge af den konkrete behandling og formålet hermed.

Det bemærkes, at der forud for fastsættelsen af regler efter bestemmelsen vil skulle indhentes en udtalelse fra Datatilsynet, jf. databeskyttelseslovens § 28.

Til § 4

Det følger af artikel 23, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer, at den registreredes rettigheder, der fremgår af databeskyttelsesforordningens kapitel III, kan begrænses, såfremt én af betingelserne i artikel 23, stk. 1, litra a-j, er opfyldt. Særligt relevant er databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, litra e, hvoraf der kan indføres begrænsninger til den registreredes rettigheder af hensyn til andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Unionens eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser, navnlig Unionens eller en medlemsstats væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, folkesundhed og social sikkerhed. Derudover bør disse lovgivningsmæssige foranstaltninger indeholde specifikke bestemmelser som omfattet af artikel 23, stk. 2, hvor relevant.

Det følger af § 28 i databeskyttelsesloven, at myndigheder i den offentlige forvaltning ved udarbejdelse af lovforslag, bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, skal indhente en udtalelse fra Datatilsynet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 2.3.1. om gældende ret vedrørende muligheden for at foretage begrænsninger i den registreredes rettigheder efter databeskyttelsesforordningen.

Det foreslås i § 4, at vedkommende minister kan fastsætte regler om, at bestemmelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 12 og artikel 15-21 ikke gælder, hvis ét af forholdene i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, gør sig gældende. Regler udstedt i medfør af 1. pkt., indeholder, hvor det er relevant, specifikke bestemmelser vedrørende de forhold, som fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at den relevante ressortminister har mulighed for at fastsætte regler om undtagelse til én eller flere af den registreredes rettigheder på eget område. Dermed vil ressortministrene kunne beslutte at fastsætte yderligere foranstaltninger omkring undtagelsen af visse af den registreredes rettigheder, såfremt det vurderes nødvendigt for opgavevaretagelsen på deres respektive områder.

Den foreslåede bestemmelse vil være med til at effektivisere udviklingen, herunder videreudviklingen, af AI-systemer. Dette begrundes med, at AI-systemer, efter deres natur, potentielt vil kunne medføre en begrænsning af den registreredes rettigheder grundet AI-systemers komplekse opbygning. Et AI-system er i mange tilfælde opbygget ved komplekse datastrukturer, hvor oplysninger fra mange registrerede indgår i træningsdatasæt. De store træningsdatasæt tillader ikke altid adskillelse af den registreredes oplysninger, hvorfor visse af den registreredes rettigheder i praksis vil være vanskelige at overholde. Dette omfatter f.eks. retten til indsigt og retten til sletning efter databeskyttelsesforordningens artikel 15 og artikel 17.

Det er vurderet, at der ikke bør indføres en generel undtagelse til den registreredes rettigheder direkte i dette lovforslag. Baggrunden for denne vurdering er, at mindst én af betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, skal være opfyldt, før der kan foretages en begrænsning i den registreredes rettigheder. Dette indebærer også, at behovet for begrænsningen skal vejes op imod hensynet til beskyttelsen af den registreredes rettigheder. Dette kan f.eks. være af hensyn til- og for beskyttelse mod trusler mod den offentlige sikkerhed, til beskyttelse af menneskeliv eller som reaktion på naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer, samt til en medlemsstats vigtige økonomiske eller finansielle interesser. Ethvert indgreb i den registreredes rettigheder skal dermed være proportionalt til det konkrete

behov, hvorfor der alene bør gennemføres begrænsninger til den registreredes rettigheder, der er rettet mod specifikke og konkrete omstændigheder. Det bør derfor være et væsentligt hensyn til den konkrete behandling, førend den registreredes rettigheder kan begrænses i en bekendtgørelse.

Det bemærkes, at det vil være vanskeligt at identificere et generelt hensyn efter databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, der kan vægte højere end hensynet til beskyttelse af den registreredes rettigheder. Det vil dog være nærliggende at vurdere, hvorvidt en begrænsning af den registreredes rettigheder kan være nødvendig af hensyn til en medlemsstats generelle samfundsinteresser efter databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, litra e. I den forbindelse er det vurderet, hvorvidt et generelt ressourcehensyn i forbindelse med viderebehandling af allerede indsamlede oplysninger, kan vægtes højere end hensynet til den registreredes rettigheder. Det kan dog ikke antages, at et ressourcemæssigt hensyn alene kan veje op for hensynet til at beskytte den registreredes rettigheder på et generelt plan. Derfor bør ressortministrene overveje, om et ressourcehensyn eller andre relevante hensyn kan gøre sig gældende på deres specifikke område i en sådan grad, at den registreredes rettigheder kan begrænses eller fraviges.

Den foreslåede bestemmelse vil derfor medføre, at undtagelser og begrænsninger udelukkende kan fastsættes på områder, hvor det er vurderet relevant og, hvor hensynet til den konkrete behandling vejer op for hensynet til at beskytte den registreredes rettigheder. Modsat en generel undtagelse til den registreredes rettigheder, vil ressortministrene kunne fastsætte mere detaljerede og konkrete regler, der fortsat kan tage højde for den registreredes rettigheder bedst muligt. Det skal understreges, at den registreredes rettigheder kun bør begrænses i det omfang, hvor det er nødvendigt, således at der f.eks. kan være dele af en rettighed, som opfyldes, mens andre dele ikke opfyldes. Der kan f.eks. være visse dele af artikel 15 om den registreredes ret til indsigt, som i praksis ikke kan opfyldes, mens andre dele vil kunne opfyldes.

Det bemærkes, at det ikke med den foreslåede bestemmelse vil være fastlagt, hvorvidt undtagelser og begrænsninger kan fastsættes for brugen af specifikke AI-systemer eller om reglerne kan fastsættes for hele sektorområder. Det skal understreges, at den foreslåede bestemmelse ikke vil være afgrænset hertil, idet det giver ressortministrene den nødvendige fleksibilitet til at vurdere, om det vil være muligt at fastsætte generelle undtagelser, eller om visse AI-systemer kræver specifikke begrænsninger eller undtagelser til den registreredes rettigheder.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke omfatte muligheden for at gøre undtagelse til databeskyttelsesforordningens artikel 13 og artikel 14 om oplysningspligten.

I konkrete projekter vil det være relevant at gøre undtagelse til oplysningspligten. Selvom den foreslåede bestemmelse ikke vil hjemle en sådan mulighed, så vurderes det dog, at databeskyttelseslovens § 22, stk. 2, indeholder en tilstrækkelig undtagelsesmulighed, idet denne bestemmelse allerede giver mulighed for at undlade at opfylde oplysningspligten i en række nærmere definerede tilfælde. Derudover vil myndighederne i den offentlige forvaltning også i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 4, og artikel 14, stk. 5, konkret kunne vurdere, om der i specifikke situationer kan gøres undtagelse til oplysningspligten. Dette vil f.eks. være relevant i tilfælde, hvor den registrerede allerede, er bekendt med oplysningerne, der fremgår af artikel 13, stk. 1-2, og artikel 14, stk. 1-2, samt i tilfælde, hvor det er umuligt at informere den registrerede om viderebehandlingen, eller i tilfælde, hvor det kræver en uforholdsmæssig stor indsats at oplyse den registrerede.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse alene vil gøre det muligt at fastsætte undtagelser og begrænsninger af reglerne efter databeskyttelsesforordningen, herunder f.eks. retten til indsigt efter databeskyttelsesforordningens artikel 17. De almindelige regler vedrørende aktindsigt, efter f.eks. forvaltningsloven og offentlighedsloven, vil fortsat finde anvendelse. Derfor vil myndighederne skulle sikre sig, at disse forpligtelser fortsat vil kunne overholdes.

Endelig bemærkes det, at der forud for fastsættelsen af regler efter bestemmelsen vil skulle indhentes en udtalelse fra Datatilsynet, jf. databeskyttelseslovens § 28.

Til § 5

Det foreslås i § 5, at loven skal træde i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Begrundelsen for, at loven foreslås at træde i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende, er, at der er behov for, at myndigheder i den offentlige forvaltning så snart som muligt skal kunne påbegynde konkrete projekter og aktiviteter, som muliggøres i henhold til

loven og regler, som kan udstedes i medfør af loven, og som forventes udstedt i forbindelse med lovens ikrafttræden.

Til § 6

Det foreslås i § 6, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Det bemærkes, at Færøerne og Grønland ikke er medlemmer af EU, hvorfor Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer ikke finder direkte anvendelse for disse. Det samme gør sig gældende for lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven), jf. databeskyttelseslovens § 48.

Eftersom formålet med lovforslaget vil være, at det skal fungere som et supplerende nationalt retsgrundlag for myndigheder i den offentlige forvaltnings behandling af personoplysninger ved brug af AI-systemer efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, vurderes det ikke relevant, at lovforslaget skal gælde for Færøerne og Grønland.